EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 120, 1 Mayıs '95

Gazi Direnişi'nin ardından İstanbul'da 1 Mayıs

Kitlesel, devrimci ve coşkulu!..

Bu 1 Mayıs, işçi sınıfının ve emekçilerin önemli hak kayıplarına uğradıkları bir saldırı döneminin arkasından gerçekleşiyordu. Dahası sermaye düzeninin özelleştirme, sıfır sözleşme, emeklilik yasası vb. türden yeni saldırıları da gündemdeydi. Yine bu 1 Mayıs'ı, yaklaşık bir buçuk ay önce Gazi'de yaşanan halk direnişi önceliyordu.

Düzen, bu ortam ve bu koşullar içerisinde gerçekleşecek '95 1 Mayıs'ının taşıdığı politik önemin elbette ki farkındaydı. 1 Mayıs'a dönük hazırlıkları da bu temel gerçeklere bağlı olarak şekillendi. Sermaye düzeninin geçmiş yıllardaki politikası, 1 Mayıs'ı ehlileştirilmiş bir devlet karnavalına dönüştürmekti. Alanın Türk bayraklarıyla, Atatürk portreleriyle donatılması, İstiklal marşının dayatılması hep bu amacın birer parçasıydı. Bu politika geçmiş yıllarda da tutmamıştı. Girişte sözünü ettiğimiz koşulların hakim olduğu '95 1 Mayıs'ında ise bu gerici hesapların başarı şansı hiç yoktu. Bu koşullarda sermaye düzeni ve sendika bürokratları (bu politikaya KÇSP yöneticilerinin de fiilen dahil olduğu söylenmelidir), bütün hazırlık ve dikkatlerini 1 Mayıs'ın "en az zararla" atlatılması üzerinde yoğunlaştırdılar. 1 Mayıs'a kitlesel bir katılımı engellemek için çabaladılar. 1 Mayıs'a yönelik herhangi bir ciddi hazırlık ve organizasyon gerçekleştirmediler. Tam da 1 Mayıs'ın bir gün öncesinde bazı sözde mitingler düzenlediler. Bu mitinglerdeki sınırlı katılımın ve coşkusuz havanın 1 Mayıs'a olan ilgiyi de sınırlayacağını umdular.

'95 1 Mayıs'ı işte bu koşullarda gerçekleşti. Düzenin ve sendika bürokrasisinin bu taktiğinin katılım üzerinde belli bir sınırlayıcı etkisi elbette oldu. Ne var ki bu durum düzenin '95 1 Mayıs'ına ilişkin hesaplarının tuttuğu anlamına gelmemektedir. Tersine, gerek katılımın kitleselliği, gerekse alana hakim olan coşkulu devrimci hava, düzenin gelecek günlere ilişkin kaygılarını arttıracak düzeydeydi. Sendika bürokratları, sözümona "kurnazlık" ederek, İstiklal marşını devrimci gruplar daha henüz alana girmemişken söyletmeye çalıştılar. Ama işçilerden aldıkları karşılık suskunluk, ilgisizlik ve hatta yuhlama oldu. İşçilere, sömürgeci sermaye cumhuriyetinin bayraklarını taşıtmaya dönük politika ise tümüyle fiyaskoya dönüştü. Denebilir ki '95 1 Mayıs'ı, gösteriye politik rengini veren tüm bu göstergeler açısından, '93 ve '94 1 Mayıs'ına göre daha net bir tablo ortaya koyuyordu. '95 1 Mayıs'ı, ağırlıkla bir devrimci kitle gösterisi görüntüsünde gerçekleşti.

Gerçekleşen işçi katılımı nicel olarak '94 1 Mayıs'ına göre daha sınırlı olmakla birliktę, coşku ve politizasyon açısından daha ileri bir düzeyi temsil ediyordu. Reformizmle bulaşık olsa da, işçiler 1 Mayıs'ın politik anlamı konusunda daha açık bir fikre sahiptiler ve bu bilinçle alanlardaydılar. Devrimci hareketle ortak bir coşkuyu yakalamakta zorlanmadılar. Kamu emekçileri açısından da benzeri bir tablonun geçerli olduğu söylenebilir. Bayram Meral'i yuhalayan, İstiklal

marşına ilgisiz kalan ve hatta yuhalayan, oysa 1 Mayıs marşını büyük katılım ve coşkuyla söyleyen bir işçi-emekçi kitlesiydi sözkonusu olan. Bu tablo işçiler ve kamu emekçileri arasında mücadeleye istekli, devrimci politizasyona açık önemli bir birikimin varlığını ortaya koyması açısından, son derece anlamlı ve önemlidir.

***

'95 1 Mayıs'ı, reformist ve devrimci kesimleriyle sol hareket açısından da önemli değerlendirme verileri ortaya koydu. Soruna sol hareketin 1 Mayıs öncesi faaliyetleri açısından baktığımızda, görüntüye yansıyan çok büyük ölçüde legal araçlara endekslenmiş bir çalışmadır. Bir iki grubun son derece kısmi illegal faaliyetleri dışta bırakılırsa, '95 1 Mayıs'ına ilişkin çalışmalar, sol hareketin tüm gövdesiyle faaliyetlerini legal alana ve araçlara kaydırmakta olduğu gerçeğini bir kez daha doğruladı.

Sol hareket şahsında 1 Mayıs alanına yansıyan tablonun ise altı çizilmesi gereken iki önemli boyutu vardı. Birincisi, '95 1 Mayıs'ı reformist ve devrimci kanatlarıyla sol hareketin, giderek bir kitle temeli kazanmaya başlandığını ortaya koydu. Bu 1 Mayıs'ta sl hareket daha kitlesel bir görüntüye sahipti. Bu kitleselleşme herşeyden önce devrimci gelişmenin artan olanak ve dinamiklerine bir işarettir. Devrimci hareket, içine girilen yeni dönemde, eğer doğru bir temelde kullanılabilirse, son yıllarda yaşadığı darlıktan kurtulmak, önemli bir politik kuvvet haline gelebilmek için küçümsenemez olanaklara sahiptir. 1 Mayıs alanına yansıyan bunun ilk sonuçlarıdır yalnızca. Ne var ki bu kitlesel görüntünün değinilmesi gereken başka boyutları da var. 1 Mayıs reformist grupların da dikkate değer bir güç biriktirdiğini gösterdi. Bu tablo, sınıf mücadelesinin önüne ciddi bir barikat olarak dikilecek olan reformizme karşı mücadelenin artan önemine işaret etmektedir. Ayrıca çok büyük ölçüde legal araçlar üzerinden ve semtlere dayalı olarak sağlanan bu kısmi gelişme, sol hareket üzerindeki legalist-tasfiyeci eğilime yeni bir kuvvet kazandıracaktır. Giderek devrimci gruplar üzerinde de bu yönde güçlü bir baskılanmaya yolaçabilecektir.

Sol hareket açısından alana yansıyan tablonun bir diğer boyutunu ise, yine her zamanki gibi, bu grupsal yapıların sınıfın sorunlarından ve gündemlerinden uzaklıkları oluşturmaktaydı. Sol hareketin bütün unsurları bir kez daha 1 Mayıs alanını kendi grupsal varlıklarını ortaya koymanın bir aracı olarak kullandılar. Haykırılan şiarlar ve pankartlarda kullanılan sloganlar, büyük ölçüde "biz buradayız"ı gösterme kaygısının ürünü idi.

Ekimci komünistler ise, 1 Mayıs öncesi ağırlıkla illegal araçlar üzerinden oldukça etkili bir ön çalışma yürüttüler. Tüm örgüt birimlerimiz 1 Mayıs çalışmalarına 3. Genel Konferans'ın verdiği moral ve coşkuyla katıldılar. '95 1 Mayıs'ına yönelik hedefimiz aynı zamanda alana etkin bir katılımı da içeriyordu. Ne var ki, bu açıdan bakıldığında tablo amaçlanandan uzak bir görüntüye sahiptir. Bunun önemli nedenlerinden birisi, örgütümüzün bu süreçte kapsamlı bir düşman kuşatması ve saldırısı ile yüzyüze kalmasıdır. Siyasi polisin bu saldırıyı, özellikle İstanbul'da, bir kaç hafta boyunca neredeyse tek başına yürüttüğümüz etkili 1 Mayıs faaliyetinden duyduğu aşırı rahatsızlıktan dolayı gündeme getirdiği bir gerçektir. 1 Mayıs'ı hemen önceleyen haftada gündeme getirilen bu saldırı 1 Mayıs'a katılım çalışmalarımızı doğal olarak zaafa uğrattı.

Ne var ki, ne kadar önemli olursa olsun, bu neden tek başına bu alandaki eksikliği açıklamaya yetmez. Komünistlerin önünde 1 Mayıs çalışmasını bu açıdan da değerlendirmek ve gerekli sonuçları çıkarmak görevi durmaktadır. Bu görev yerine getirilecek ve çıkan sonuçlar üzerinden zaaflar aşılacaktır. Hareketimiz gelecek dönemi kazanmak konusunda kesin bir kararlılığa sahiptir.

EKİM

1 Mayıs'tan gözlemler

Büyüyen devrimci mücadele isteği

Düzen cephesi ile işbirlikçi sendika bürokrasinin planı '95 1 Mayıs'ını salon toplantılarında boğmaktı. Ne var ki işçi sınıfında birikmiş öfke ve hoşnutsuzluğun taşıdığı patlama dinamikleri ve bunun yarattığı taban basıncı buna izin vermedi. 1 Mayıs'ın alanlarda kutlanmasını engelleyemeyeceğini anlayan sendika ağaları, yasak savma mealinden Demokrasi Platformu'nun Kadıköy için yaptığı başvuruya imzalarını koydular. Ancak onlar tüm çabalarını 1 Mayıs'ı ruhsuz bir açıkhava toplantısına dönüştürmek doğrultusunda yoğunlaştırdılar. Kamu sendikaları da dahil, hiçbiri ciddi taban çalışması yürütmedi. Görüntüyü kurtarmak için açılan biriki ruhsuz duyuru afişinin dışında, adeta 1 Mayıs'ı duyurmamak için çalıştılar. Sermaye medyasının 1 Mayıs öncesi özel bir tarzda izlediği "sessizlikle geçiştirmek" politikası ile sendika bürokratlarının "zevahiri kurtarmak" taktiği tam bir bütünlük oluşturdu. Türk-İş alelacele 1 Mayıs'tan bir gün önce İzmir'de yeni SSK yasasına karşı miting düzenleyerek, hava boşaltmak ve 1 Mayıs'a geniş-coşkulu bir katılımı engellemek amacındaydı. Düzenin tescilli işbirlikçilerinden İP ise aynı gün TV'ye çıkarak; "1 Mayıs'ı işçi sınıfına yaraşır(!) bir disiplinle" kutlayacaklarını ilan etti. Bu pespaye güruh, işçi sınıfı disiplininden ne anladığını açıklamakla gecikmedi. "Sendikaların belirlediği kuralların dışına çıkılmayacak, kışkırtıcı örgütlerin oyunlarına gelinmeyecek, bu konuda sendikalara tam destek verilecektir." Kısacası, sermaye uşağı sendika bürokratlarının 1 Mayıs'ın devrimci içeriğini boşaltmak çabasına tüm güçleriyle arka çıkarak, bir kez daha düzene hizmetlerini sunacaklardı.

Ama olmadı! Sermaye düzeni ve onun koltuk değnekleri '95 1 Mayıs'ının '80'den bu yana en geniş bir katılımla ve devrimci bir atmosferde kutlanmasının önüne geçemediler. Sermayenin tüm engellemelerine, sendika bürokratlarının ehlileştirme çabalarına ve 1 Mayıs'ın iş gününe denk gelmesine rağmen, işçi ve emekçiler Kadıköy caddelerinden alana sel gibi aktılar. Kadıköy Belediyesi'nin önünden harekete geçen kortejlerin alanda yerlerini alması ikibuçuk saatten daha fazla bir süre aldı. Yol-İş kortejinin belirgin bir isteksizlikle taşıdığı Türk bayraklarının dışında, yürüyüş boyunca ve alanda net bir tarzda kızıl bayraklar, kavga pankartları ve devrimci bir ruh hakimdi.

Sendika bürokrasisi önceki yıllarda da 1 Mayıs alanları üzerinde arzuladığı denetimi kuramıyordu. Fakat yine de belli bir etkinliği hissedilebiliyordu. '95 1 Mayıs'ı ise, dengenin belirgin bir tarzda devrimci bir kitle gösterisi lehine bozulduğunu gözler önüne sermiştir. Yürüyüş esnasında olduğu gibi alanda da etkin olan hava, sermayeye karşı mücadele kararlılığı ve devrimci bir coşku olmuştur. İşçi ve emekçi kitleler, sermayenin telkin etmeye çalıştığı "uzlaşma ve toplumsal barış" şenliğine değil, komünist ve devrimcilerle birlikte anılan sınıfsal kavga ve mücadele gününe katıldıklarının bilinciyle ve coşkusuyla hareket ettiler. Çeşitli sendikalara bağlı işçi ve emekçilerin oluşturduğu kortejlerde "Yaşasın 1 Mayıs!", "Yaşasın işçilerin birliği!", "İşçi memur elele genel greve!", "Suskun toplum istemiyoruz!", "Yaşasın halkların kardeşliği!", "Mezarda emekliliğe hayır!", "Özelleştirmelere hayır" sloganları yoğun bir tarzda atıldı. Genelde ekonomik ve reformist politik sloganlar ağırlıkta olmasına rağmen, sermaye düzenine, devlet terörüne, gözaltında kaybolmalara karşı, devrim ve sosyalizm vurgusuyla bütünleşen şiarlar da işçi-emekçi kitleler tarafından küçümsenmeyecek bir etkinlikle sahiplenildi. "Yaşasın halkların kardeşliği" şiarı özel bir yoğunlukla haykırıldığı halde, Kuzey ve Güney Kürdistan işgalini somut olarak hedef alan sloganlar dikkat çeken bir etkinlik yaratamadı. Bu durum, yalnızca işçi ve emekçi kitleler açısından değil, "Yaşasın devrim ve sosyalizm!", "Kahrolsun ücretli kölelik düzeni, yaşasın sosyalizm!", "Kahrolsun faşist diktatörlük" vb. temel politik sloganlara belli bir ağırlık veren devrimci örgütler açısından da ciddi bir eksiklik olmuştur.

İstiklal marşının çalınmasını ıslıkla yanıtlayan, sendika bürokratlarının konuşmalarını yoğun bir öfkeyle yuhlara boğan işçi ve emekçi kitleler, devrimci ve düzen karşıtı şiarları coşkuyla karşıladılar. Bu, kitlelerde biriken devrimci mücadele isteğinin giderek güçlenmekte olduğunun önemli bir işaretidir. Bunu destekleyen diğer bir olgu ise, alana en son alınan ve işçi-emekçi kortejlerinden tecrit edilmeye çalışılan devrimci grupların alanda alkışlarla karşılanmasıydı. Özellikle Gazi halkının oluşturduğu kortej, alınlarında kırmızı bantlarıyla yürüyen şehit anaları ve omuzlarda slogan haykıran küçük çocuklarıyla büyük bir coşkuyla alana alındı.

Geçen yıllardan farklı olarak devrimci grupların heyecanla selamlanması, işçi-emekçi kitlelerde devrimcilere ve sosyalist fikirlere sempatinin hızla artmakta olduğunu gözler önüne sermiştir.

Alanda devrimcilerle işçi ve emekçilerin bir çok sıcak temasına rağmen tümüyle kaynaşamamış olması, herşeyden önce devrimci hareketin grupçu mantığının ürünü olmuştur. Devrimci gruplar geçmişte de yaşandığı gibi, kendilerini göstermek özel kaygısıyla hareket ettiler. Kendi grupçu şiarlarını ön plana çıkararak grup varlıklarını sergilemeye özel bir önem verdiler. Legal reformist grupların toplam kitlesi reformist akımın önemli bir kitle tabanına sahip olduğunu göstermiştir. Ancak yalnızca reformistler değil, devrimci hareketin diğer kanat ve grupları da geçen senelere oranla daha büyük kitlelerle 1 Mayıs'a katıldılar. Bu olgu, devrimci hareketin belli bir toparlanma sürecine girdiğini, bunun olanaklarının arttığını düşündürtmesi bakımından dikkate değerdir.

'95 1 Mayıs'ı önümüzdeki dönemde işçi sınıfı hareketinin seyri konusunda da önemli ipuçları vermiştir. Herşeyden önce işçi ve emekçi kitlelerin gittikçe düzenden ve sendika bürokrasisinden uzaklaştığı, onların tüm karşı çabalarına rağmen uzlaşmadan değil mücadeleden yana tavır belirlediğini göstermiştir. Devrimci politikaya ve devrimci harekete karşı beslenen sempatinin açık bir ilgiye dönüştüğünü gözler önüne sermiştir. Kısacası içinde bulunduğumuz dönemde işçi ve emekçiler kararlı ve militan bir mücadeleye daha çok hazırdırlar. Sınıfın devrimci öncüsüyle buluşma olanakları her zamankinden daha fazladır. Yeter ki gereken politik önderlik yapılsın, kitleler içerisinde öncü bir etkinlik gösterilsin, örnek bir militanlık, irade ve devrimci inisiyatif sergilensin.

1 Mayıs öncesi politik faaliyetlerinden de gözlemlenebileceği gibi geleneksel devrimci hareket bu alanda kötü bir sınav vermiştir. Sınıfın devrimci önderlik ihtiyaçlarını karşılayacak durumda olmadığını bir kez daha ve pratikte gözler önüne sermiştir. 1 Mayıs politik faaliyeti çok geç başlatılmış ve bir-iki sınırlı örneğin dışında tümüyle legal araçlar üzerinden yürütülmüştür.

Komünistler ise tersine, devrimci legal çalışmalarının yanısıra asıl faaliyetlerini illegal bir eksende yürüttüler. Erken bir tarihte başlattıkları sınıfa dönük etkin ve yaygın bir bildiri, afiş, duvar yazıları, kuşlama faaliyeti gerçekleştirdiler. Yoğunlaştıkları alanları, çok özel bir tarzda, 1 Mayıs'a dönük somut devrimci politika, çağrı ve propagandalarla dövdüler. Kentin merkezlerini işçi ve emekçi sınıfları üretimi durdurmaya, Gazi'nin kavga ruhuyla 1 Mayıs'ta kavga alanlarına çağıran afiş ve yazılamalarla süslediler. Ne var ki, komünistlerin yürüttüğü 1 Mayıs faaliyetinin etkinliği karşısında çılgına dönen düşman, 1 Mayıs'ın öngünlerinde örgütümüze ciddi bir saldırı yöneltti. Bu gelişme, komünistlerin 1 Mayıs alanlarında gösterdiği etkinliğe dolaysız olarak yansıdı. Hedeflenen kitleler alanlara taşınamadı, taşınanlar ise genel dağınıklık sonucu bir araya getirilemedi. Kuşkusuz bunda herşeyden önce örgüt operasyonu rol oynadıysa da, başka bazı eksiklik ve zaaflarımız da sözkonusudur. Bunlar tavizsiz bir mücadeleyle aşılmak üzere önümüzdeki dönemde daha ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

1 Mayıs'ta dikkati çeken bir diğer olgu, düzenin militarist güçlerinin sergilediği nispeten "yumuşak" tutumudur. Gazi direnişinin faşist sermaye rejiminde yol açtığı kaygı ve korkular bir kez daha suyüzüne çıktı. Sermaye düzeni Gazi'de çakılan kıvılcımın işçi sınıfına sıçradığında kendisine nelere malolacağının çok iyi bilincindedir. Daha da önemlisi, en ufak bir yanlışın emekçi kitleleri devrimci ve radikal bir mücadele kanalına itebileceğinin farkındadır. 1 Mayıs'ta ortaya konan tedirginlik dolu "sükunetin" gerçek nedeni de budur. Son dönemdeki diğer kitle gösterilerinin aksine polis 1 Mayıs'a dört ayaklı türdeşleriyle gelmedi, kitleleri tahrik edecek davranışlardan özenle kaçınmaya çalıştı. Fakat kitleyi dizginleyebilmek için sergilediği tüm sahte yumuşaklığa rağmen, gerçek yüzünü saklamayı yine de başaramadı. Üstünü aratmamakta direnen ve pankartlarını polise kaptırmamak için militan bir tarzda karşı koyan Kızıl Bayrak taraftarları polisin azgın saldırısına hedef oldular.

* * *

Ağırlıklı olarak bir devrimci kitle gösterisi olarak yaşanan '95 1 Mayıs'ının ortaya koyduğu tablo, bir kez daha, içinde bulunduğumuz dönemin yükselen ve giderek devrimcileşen kitle mücadelelerine gebe olduğunu göstermiştir. Sınıftaki kavgacı coşku ve mücadele kararlılığı, devrimci ve düzen karşıtı sloganlara gösterilen heyecanlı ilgi, sınıf hareketini devrimcileştirmenin koşullarının her zamankinden olgun olduğunu gözler önüne sermiştir. Herşey sınıfa ihtilalci bir önderlik gösterilebilmesine, bunu başaracak devrimci öncü sınıf partisinin bir an önce yaratılabilmesine bağlıdır. 3. Genel Konferanslarını başarılı bir tarzda gerçekleştiren ve önümüzdeki yılı "atılımlar ve parti yılı" ilan eden komünistler bu ihtiyacın ve bu misyonun bilincindedirler.

Proletaryanın kızıl bayrağını yükselteceğiz, savaşacağız ve kazanacağız!

İstanbul'da 1 Mayıs faaliyetleri

Etkili, yaygın ve militanca!..

Çalışma yöntemi, biçimi ve araçların çeşitliliğiyle süren yoğun bir 1 Mayıs faaliyeti dönemi geride kaldı.

İstanbul İl Örgütü'müzün '95 1 Mayıs çalışması, son yılların en etkili kampanyalarından biri oldu.

Faaliyetin süresi, kullanılacak yöntemler, güçlerin organizasyonu, faaliyet alanlarının somutlanması, saptanan alanlarda çalışma yürütecek güçlerin tayini vb., bizzat il örgütünün kollektif iradesiyle belirlendi. Bu temel üzerinde mahalli organlara geniş bir inisiyatif alanı açıldı.

Faaliyet süresince kullanılacak araçlar ve bunların hazırlanması önden planlandı. Merkezi önderliğin de katkılarıyla, hemen hiç bir aksama olmaksızın araçlar zamanında devreye sokuldu.

Örgütmüz, 1 Mayıs siyasal faaliyetinde önceliği temel çalışma alanlarına verdi. Önden tespit edilen işçi-emekçi semtleri ile fabrika bölgeleri, esas yoğunlaşılan alanlar oldu. Bu alanlarda önden tespit edilen hedeflere ulaşıldı. Bu noktada tek ciddi yetersizliğimiz, doğrudan fabrika çıkışlarında ya da servislerde dağıtımın nispeten zayıf kalmasıydı. Büyük ölçüde ön hazırlıkların yetersizliği ve düşmana güç kaptırmama kaygısı ile bağlantılı olan bu durumu, önümüzdeki dönemde, fabrikalarla köklü kalıcı bağlar kurmak perspektifiyle aşacağız. Bugünden söylüyoruz; '96 1 Mayıs faaliyeti, taahüdümüzü yerine getirdiğimizin somut kanıtı olacaktır.

3. Genel Konferansını henüz sonuçlandıran örgütümüzün yeniden yapılanma uygulamalarının yarattığı sorunlar elbette oldu. Güçlerimizin bir bölümü bu yeniliğin yarattığı sorunlardan, bir bölümü ise geçmiş sorunların yarattığı birikimden ötürü yeterince değerlendirilemedi. Fakat tüm bunlara rağmen, 1 Mayıs çalışmalarımızın, politik faaliyet kapasitemizin ve potansielimizin sınandığı bir önemli somut pratik olduğu söylenebilir. Yaptıklarımızdan çok, yapabileceklerimizin netleşmiş olması yeni dönemin önemli bir kazanımı olmuştur.

Kuşkusuz faaliyetimiz yalnızca temel alman birim ve alanlarla sınırlı kalmadı. Genç yoldaşların katkıları faaliyetimizi kentin tüm merkezlerine yaygınlaştırma imkanı verdi bize. Denebilir ki, hala da sınırlı dediğimiz eldeki güçlerle, illegal araç ve yöntemlerle yaygın ve etkili siyasal faaliyet yürüten tek hareket EKİM'di. Bu örgütümüzün üstünlük alanlarından birinin daha kanıtlanması oldu.

Dostlarımızı sevindiren ve ilgisini arttıran, düşmanı ise çılgına çeviren 1 Mayıs faaliyetimiz, güçlerimiz ve önhazırlık sürecimizle birarada düşünüldüğünde, bizim için gerçek bir başarı göstergesidir. Fakat ulaşılması gereken düzeyden bakıldığında yine de hala merdivenin ilk basamaklarındayız. Sözkonusu olan; militan ve etkin bir siyasal faaliyetin sürdürülmesinde yeni bir somut deneyimdi yalnızca.

Siyasal faaliyetimiz militandı; düşmanın tüm tedbirleri faaliyeti sürdürmeyi engellemedi. İnatçıydı; duvar yazılarını düşman sildi, yoldaşlar yeniden yazdı. Düşman güçlerinin özel bir iş edinerek söktüğü ya da kazıdığı afişler çok geçmeden yeniden asıldı. Semtlere kurulan pusular boşa çıkartıldı. Etkiliydi; araçların çeşitliliği sağlandığı gibi, bir çok yeni yol ve yöntem de denendi.

Birçok emekçi semtinde propaganda-ajitasyon materyallerinin dağıtımı geçmişten farklı bir tarz denenerek gerçekleştirildi. 1 Mayıs faaliyeti, kitle ilişkilerini geliştirmenin ve yeni ilişkilere uzanmanın somut bir olanağı olarak ele alındı. Geçmişte yalnızca dolaylı yapılan dağıtım bu kez doğrudan yapıldı. Birçok emekçi semtinde kapı zilleri çalınarak materyaller elden verildi. Kapı zillerinin çalınmasında "kim o?" sorusuna "devrimciler" ya da "komünistler" cevabı verildi. Böylelikle yazılı araçların yanısıra sözlü propaganda da yapıldı. İleriye dönük ilişkiler kuruldu.

Birçok emekçi semtinde semt

emekçilerinin yoldaşlarımızla birlikte dağıtım yapması, sol eğilimli ya da işçi evlerini göstermeleri, ilişki tanıştırması, gözcülük yapması veya dikkatli olunması uyarıları, yeni tarzın dikkatli kullanılması koşuluyla işlevsel olduğunu da gösterdi. Özellikle Gazi olaylarının yarattığı sarsıcı etki, çalışma boyunca somutça gözlendi. Emekçi kitlelerde bir arayış, devrimcilere ilgi, yakınlaşma eğilimi, örgütlenme ve mücadele isteği hissedilir bir düzeyde artmış durumda. Çok şeyin devrimci önderlik müdahalesine ve inisiyatifine bağlı olduğunu 1 Mayıs çalışmamızda somut olarak da gözlemledik.

* * *

1 Mayıs faaliyetinde iki merkezi bildiri, afiş, duvar yazıları ve oldukça geniş yapılan, özellikle şehrin kalabalık bölgelerine serpiştirilen kuşlamaların yanısıra, sözlü propagandaya da ağırlık verildi. Birçok kitlesel toplantı bu açıdan değerlendirildi. MYO ve PYO faaliyet süresince kullanılan diğer merkezi araçlar oldu. Dolaysız dağıtım ve yayın satışında küçümsenmeyecek bir artış sağlandı.

Örgütümüz, 1 Mayıs faaliyetinde kullanılacak kimi araçların çoğaltılması işini mahalli örgütlerin teknik altyapılarına dayanarak yaptı. Bu durum kullanılacak kimi araç sayısında nispi bir sınırlılığa yolaçsa bile, mahalli teknik altyapıların nihayet devreye sokulmasında önemli bir adım oldu. Şimdi kullanım biçimini yaygınlaştırmak, örgütlülüğünü profesyonelleştirmek, tekniğinde ileri donanıma ulaşmak görevleriyle yüzyüzeyiz. Tam da geleceğe dönük bu hedef nedeniyledir ki, araçları çok daha yaygın dağıtım ihtiyacından hareketle, kimi yoldaşların araçları yeniden merkezi imkanlarla çoğaltma isteği reddedildi.

1 Mayıs'a hazırlık çalışması boyunca yanlışlar, yetersizlikler, amatörlük göstergesi davranış biçimleri olmadı mı? Kuşkusuz oldu. Çok büyük ölçüde geçmiş birikimin devamı niteliğindeki tüm bu sorunların belli zaaf noktalarına dönüşmesi kaçınılmazdı. Faaliyetimizden rahatsız olan siyasi polis bu zaafların yarattığı gedikleri toplu bir saldırı ile değerlendirmeye çalıştı. Tam da bu nedenle, etkili ön çalışmamızın yarattığı kısa vadeli sonuçlar, 1 Mayıs alanına somut olarak yansıyamadı. Örgütün her yandan düşman kuşatması altına alındığı bir ortamda bu doğaldır. Yoğun ve etkili bir faaliyet yürüten örgütümüzün her cepheden düşmanın dikkatlerini üstüne çekmesi, düşman saldırılarına hedef olması da doğaldır. Doğal olmayan ve kabul edilemez olan, böylesi bir dönemde düşman darbelerine mahal verecek alışkanlık, anlayış ve davranışlarda gösterilen ısrardır. Bu hiçbir biçimde hoşgörüyle karşılanmayacaktır ve alışkanlıklarında ısrar eğilimiyle kesin bir hesaplaşmaya girilecektir.

Kısa süreli bir ön hazırlıkla, böylesine yaygın ve etkili bir siyasal faaliyet kapasitesi ortaya koyan örgütümüz, böylelikle '95 parti ve atılımlar yılına ilişkin hedeflerinin dayanaksız olmadığını gösterdi. Bu hedeflerin, alınan mesafenin, biriktirilen güç ve potansiyelin, yaratılan imkanların, devrimci irade, enerji ve iddiayla birleştirilmesi hesabının ürünü olduğunu da kanıtladı.

Devrimcilik, tökezlenilen her adımda yeniden ayağa dikilmek ve daha kararlı adımlarla yürümesini bilmektir. Kuşkusuz körü körüne değil, fakat bilinçte berraklık ve yürekte cesaretle! Düşmanın son saldırısının yarattığı tahribatı elbette küçümsemiyoruz. Fakat biz, devrimci bir teorinin kılavuzluk ettiği, işçi sınıfıyla onu devrimcileştirme süreci içinde bütünleşme kararlılığı içinde olan marksist devrimcilerden oluşan bir örgütüz. Görevlerimizi doğru saptadığımızdan kuşkumuz yok. Lenin de dediği gibi, "Bu görevleri yerine getirmek amacıyla tekrar tekrar girişimde bulunmak için gerekli enerji mevcut olduğunda, geçici başarısızlıklar ancak küçük musibetler olabilir" bizim için. Tıpkı, düşman saldırısının yolaçtığı kısmi kayıpları ya da gelişme sürecinde olağan karşılanması gereken "geçici başarısızlıkları" soğukkanlılıkla ve işe daha sıkı sarılma azmiyle karşılama bilinç ve kararlılığına sahip oldukları gibi... "Küçük musibetler"den öğrenilerek "geçici başarısızlıklar" kolayca aştedilebilir. "Yeter ki insan hatalarının farkına varsın, devrimci meselelerde bu yarı yarıya düzelme demektir."

İşçi sınıfı devrimcileri olan komünistler, kusuru erdem saymayacak ve hatalarının gerçek nedenlerine inebilecek birikim ve olgunluğa fazlasıyla sahiptirler.

Devrimci 1 Mayıs'tan güç alacağız

Bölgemizde 1 Mayıs faaliyetlerimize, Nisan'dan itibaren ağırlık verdik. Dolaylı propaganda çalışmalarımız bildiriler, afişler, yazılama ve kuşlama olarak, çok yaygın bir şekilde gerçekleştirildi. Emekçi semtleri, servis durakları ve güzergahları başta gelmek üzere okul çevreleri, semt pazarları, merkezi geçiş noktaları propaganda malzemelerimizle donatıldı.

1 Mayıs'ta, "Gazi ruhuyla mücadele alanlarına!" çağrısının sonuçlarını örgütlemek ve önderlik etmek amacıyla, işçi ve emekçilerle doğrudan bağlar kurma girişimlerine ağırlık verdik. Gazete satışı, bildiri ve MYO dağıtımı sırasında kurulan ilk ilişkiler üzerinden semtlerdeki potansiyeli örgütlemeye çalıştık. Hedefimiz yoğun, sürekli devrimci pratiğimizin ürünlerini, örgütlü ve disiplinli bir tarzda 1 Mayıs alanına taşımaktı. Fakat, kitle çalışmasına ayırdığımız sürenin yetersizliği ve örgütsel işleyişimizdeki aksamalar nedeniyle hedeflerimize ulaşamadık. Alt komitelerimizin yeni oluşu ve kitle çalışması konusundaki eksikliklerimiz, sonuç alıcı müdahale yetersizlikleri de başarısızlığımızı etkileyen faktörlerdi. Doğrudan propaganda ortamlarında, çok sayıda işçi ve emekçi bizlere kapılarını açtılar, bizi ilgiyle dinlediler, gazetemizi aldılar.

Bazıları, korku ve tedirginliklerini, güvensizliklerini dile getirdiler. Özellikle ev kadınlarının ürkekliği ve muhalefeti, erkekler ve gençler üzerinde etkili olabiliyordu. "1 Mayıs'ta olay çıkması ve başlarına birşeylerin gelmesi" söylemlerine karşı, bedel ödemeyi göze alan mücadelelerle özgürlüğün kazanılabileceği propagandasını öne çıkardık. Devrimci hareketlere sempati duyan, fakat somut bağlantıları kopan işçiler üzerinde bu söylemlerimiz etkili oldu. Bazıları 1 Mayıs'ta bizimle beraber yürümeyi kabu etti.

En yakın örgütlü ilişkilerimizle birlikte sendika otobüsü ile miting alanına gittik. Yolda marşlar ve türkülerle işçiler üzerinde devrimci bir hava estirmeye çalıştık. Alana yaklaşınca, otobüslerden inip yürüyüş kortejine katıldık. Kızıl bayraklarımızı ve bantlarımızı işçiler de sahiplendi.

"Yaşasın 1 Mayıs, Yaşasın Enternasyonalizm" pankartımızı ve devrimci-komünist sloganlarımızı da yadırgamayan işçiler sloganlarımızı coşkuyla haykırdılar.

İşçiler üzerinde devrimci ve militan bir hava egemendi. Tertip komitesi, devrimci grupların alana girmesini beklemeden programı başlattı. İstiklal marşının sözsüz olarak çalınmasını kitlenin çoğu fark etmedi bile. Sınırlı protestolar ve yuhalamalar yapıldı. Kortejlerin alana girişi sırasında polisin mesafeli durması ve müdahaleden çekinmesi, Gazi direnişinin kazanımı olarak değerlendirilebilir. İkinci bir Gazi'nin 1 Mayıs'ta yaşanmasını göze alamayan devlet, devrimci örgütlerin pankartlarına müdahale edemedi. Tertip komitesi de devrimci örgütleri ve kitleyi öfkelendireceğini bildiği İstiklal marşını geçiştirmede başarılı oldu. Ardından 1 Mayıs marşı kitlesel ve coşkulu bir şekilde, yumruklar havada okundu. İşçi sınıfının 1 Mayıs şehitleri ve Gazi şehitleri için saygı duruşu da devrimci bir tarzda gerçekleştirildi.

'95 1 Mayıs'ı hem bölgemiz hem de örgütümüz açısından olumlu-olumsuz önemli derslerle doludur. İllegal devrimci çalışmanın sürekliliğini sağlama ve sonuçlarını örgütleme konusundaki eksikliklerimizi hızla gidermek zorundayız. Yoğun pratik faaliyet sonucu illegalite kurallarındaki gevşemeler, yoğun trafik bizleri düşman saldırısına açık hale getirmiştir. Bu sürecin netleşmesi ile daha sağlıklı değerlendirmeler yapmak mümkün olacaktır.

Konferans sonrası, çalışma tarzımızın yenilenmesine dönük önemli adımlar atılmasına rağmen, geçmiş dönemin alışkanlıklarının yerine yeniyi inşa etme sürecinin henüz başlarındayız. Doğrudan kitle çalışması ve giderek fabrika çalışması temeline oturan çalışmalar örgütlemeliyiz. 1 Mayıs çalışmaları bu konudaki eksikliklerimizin de somut olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. İşçi ve emekçilerle doğrudan kurduğumuz ilk ilişkiler, yaşadığımız olumlu tartışmalar, bizlerin motivasyonunu arttırmış ve asıl yüklenilmesi gereken alanın somut olarak bilince çıkmasını sağlamıştır. Önümüzdeki süreç bu ilişkilerin ideolojik ve örgütsel olarak kazanılmasından oluşacaktır.

Gebze Bölge Örgütü

Gazi Direnişi'nden kendimiz için dersler

Eylemin içinde ve kitlelerin önünde!..

Büyük Gazi emekçi halk direnişi, sınıf ve kitle mücadelesini yeni bir safhaya sıçratmak için son derece önemli deneyimler ve kazanımlar ortaya çıkarmıştır. Açık düzen karşıtı karakteri ve barikat savaşıyla, emekçi yığınlarda biriken hoşnutsuzluk ve öfkenin kendisine yol bulduğunda hangi radikal biçimler alabileceğini göstermiştir. Bu görkemli direniş, emekçi sınıfların mücadele yolunu açmakla kalmamış, militan bir tarzda sokağa dökülen işçi ve emekçilerin eylem alanlarında devrimci müdahaleye herzamankinden daha açık olduğunu da gözler önüne sermiştir. Devrimci örgütler gelişmelere tümüyle hazırlıksız yakalanmalarına rağmen, Gazi direnişi esnasında kitleyle kaynaşmayı başarabilmiş, devrimci bir etkinlik gösterebilmişlerdir.

Sınıf ve kitle hareketinin yeni bir yükseliş evresine girdiği içinde bulunduğumuz dönemde, kitle mücadelelerinin ortaya çıkardığı olanaklardan en iyi şekilde yararlanmak özel bir önem taşımaktadır. Yeni dönemi kazanmak, bir çok bakımdan kitle mücadelelerinin içinde aktif ve etkin bir rol oynamaya, militan bir tarzda öne çıkarak gerçek bir politik önderlik inisiyatifi sergilemeye bağlıdır.

Gazi direnişi, komünistlerin bu alandaki eksikliklerinin saptanması ve hızla aşılması açısından da önemli bir fırsat olmuştur. Gazi'nin kendimize dönük derslerini çıkarabilmek için, herşeyden önce burada ortaya koyduğumuz faaliyet kapasitesi ve düzeyi sorgulanmalıdır.

Komünistlerin Gazi olaylarına tümüyle hazırlıksız yakalandığı söylenemez. *Ekim*, aylar öncesinden kitle hareketinin yeni bir yükseliş evresine girdiğine dikkat çekmiş ve komünistlerin bu alandaki görevlerinin altını çizmişti. (Bkz. *Devrimci İnisiyatif Zamanı/Yeni Bir Kitle Hareketliliği*, başyazı, sayı:107, 15 Ekim '94) Sözkonusu olan daha ziyade pratik bir hazırlıksızlıktır. Olayların patlak verdiği sıralarda, Gazi Mahallesi'nde çok sınırlı sayıda yoldaş ve sempatizanımız bulunuyordu. Militanlarımız daha başından itibaren gelişmelerin içerisinde aktif yer almış, çatışmaların ön saflarında bulunmuş ve kitleyi kendi etkinlikleri ölçüsünde yönlendirmeye çalışmışlardır.

Temel eksiklik gelişmelerin içinde bulunan kadrolarımızın sergilediği militanlık ve pratik öncülük kapasitesinde değil, bir siyasal hareket olarak Gazi direnişinde varlığımızı ve önderlik düzeyimizi etkin bir tarzda hissettirememizde yaşanmıştır. Bu önemli zaaf kendisini iki temel alanda ortaya koymuştur. Birincisi, Gazi direnişinde yer alan kadro ve taraftarlarımızın bir örgüt gibi değil, daha çok tek tek devrimciler olarak hareket etmesidir. İkincisi, kadro ve militanlarımızın olay duyulur duyulmaz refleks gösteremeyip, örgütlü bir tarzda direniş alanına gelmemesi ve buraya etkin bir politik faaliyetin taşınamamasıdır. Gazi Mahallesine yöneliş sokağa çıkma yasağının ilan edilmesinden sonra, yani büyük ölçüde geç olmuştur.

Her ikisinde de kadrolarımızın kitle bağlarının zayıflığı ve kitle mücadelesinde deneyimsizlik önemli bir rol oynamaktadır. Militanlarımızın bir çoğu gelişmeleri ancak ertesi gün radyo ve televizyon aracılığıyla öğrenmişlerdir. Olayın daha ilk akşamında emekçi semtlerinde meydana gelen tepki ve protestolardan haberi olmayan kadrolarımız bu gelişmelerin içerisinde yer alamamışlardır. Tesadüfen orada (Gazi, 1 Mayıs ve diğer emekçi mahallelerinde) bulunanlar ise örgütlü bir komünist tavrı sergileyememişlerdir. İnisiyatif alanında ciddi eksiklikler yaşanmıştır. Direnişlerde sergilenen öncü rol de bilinçli değil, kendiliğinden bir çabanın ürünü olmuştur. Örgütlü militan kimliğinde ortaya çıkan zaafların en bariz göstergeleri, Gazi Mahallesi'nde herhangi bir pankartımızın, yazılamamızın, pul, kuş, bildiri gibi herhangi bir siyasal faaliyetimizin olmamasıdır.

"Nerede bir Ekimci varsa EKİM oradadır" şiarını somut bir gerçekliğe dönüştürmek, tüm komünist militanların, tüm sınıf devrimcilerinin sorumluluğudur. Kitle mücadeleleri içerisinde yer alan kadro ve taraftarlarımız açısından bu, Ekimci komünist kimliğiyle hareket etmek, EKİM'in adına yaraşır siyasal bir pratik ortaya koymak demektir. Gazi direnişi gibi, emekçi kitlelerin düzene karşı harekete geçtiği, barikatlarda düşmanla göğüs göğüse çarpıştığı durumlarda, bu çok daha özel bir önem taşır. Böylesi bir atmosferde sınıf devrimcisi

militanın ortaya koyacağı inisiyatif herşeydir.

Her sınıf devrimcisinin kullanmayı bilmesi ve ulaşabileceği bir yerde hazır tutması gereken partizan tekstiri böylesi anlarda son derece önemli bir silahtır. Uzun olması gerekmez, yarım sayfalık bir bildiri, bu da olanaklı değilse, çarpıcı şiarların yer aldığı kuşların basılması, bizim yalnızca bir kaç saatimizi alacaktır. Bu yolla, fiziki gücümüzle ancak sınırlı bir tarzda yaygmlaştırabileceğimiz politika ve sloganlarımızı, en özlü bir tarzda tüm kitleye ulaştırmak mümkündür. Bu faaliyet yalnızca şiar ve politikalarımızı kitlelere taşımakla kalmayacak, siyasal bir hareket olarak EKİM'in kitle üzerinde dolaysız bir etki bırakmasına da yol açacaktır. Aynı şey pankart ve duvar yazıları açısından da geçerlidir. O an için elimizde hazır kumaş, boya vb. gibi malzemelerin olmaması, bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi önünde asla bir engel değildir. Sıcak bir kitle mücadelesinin patlak verdiği bir ortamda olanaksızlık diye bir şey yoktur. Yeter ki mücadelenin ortaya çıkardığı olanakları kullanmasını bilelim. Sınıf devrimcisi bir militan gerektiğinde çarşafını pankart, ayakabbı boyasını fırça yapacaktır. O da yoksa, bir komşu kadından bir parça bez, diğerinden bir miktar boya isteyecektir. Duvara şiarlarımızı yazmak için kömür dahi bulamıyorsa kanını kullanacaktır. Duvar yazısı ve pankart gibi etkinlikler, özellikle de tüm kamuoyunun dikkatinin odaklaştığı Gazi direnişi gibi olaylarda özel bir önem taşımaktadırlar. Böylesi atmosferlerde, çarpıcı bir faaliyetin etkisi eylemlilik içerisinde bulunan kitlelerle sınırlı kalmaz, TV ve basın gibi iletişim araçlarıyla geniş emekçi yığınlara ve devrimci kamuoyuna taşınır. Tersinden ise, komünist hareketin faaliyetlerinin yansımaması da, kitlelerde komünistler hakkında haksız bir izlenime ve hayalkırıklığına yolaçabilir.

Elbetteki komünistlerin temel amacı, geleneksel devrimci hareketten farklı olarak, ismini duyurmak değil, politikalarını ve siyasal mesajlarını kitlelere ulaştırmaktır. Komünist hareket ismini tanıtmaktan ziyade, politikalarını etkin kılmak çabasında olacaktır. İsmini kitleler içinde kökleştirmenin ve kalıcılaştırmanın yolunun, tam da etkin bir siyasal faaliyetten, doğru politika ve çarpıcı şiarlardan geçtiğinin bilinciyle hareket edecektir.

Ne var ki, Gazi halk direnişinde temel eksiklerimiz de bu alandadır. Gelişmelerin içinde bulunan yoldaşlarımızın yanısıra, dışarda bulunan kadrolarımız da yaşanan sıcak atmosferi anında değerlendirememiştir. İstanbul ve gençlik örgütümüzün olayın hemen ertesi günü, konu ile ilgili çıkardıkları bildiriler, Ankara örgütümüzün bu şehirdeki protesto gösterisi esnasında ve öncesinde ortaya koyduğu etkinlikler, olumlu örnekler olmakla beraber, yerel örgütlerimiz ve tabandaki militanlarımız aynı refleksi gösterememişlerdir. Anında direniş alanına akın etmeleri, geniş emekçi kitlelerin içerisinde ve yoğunlaştığımız alanlarda aktif bir çaba ortaya koyarak tepkileri örgütlemeleri gerekirken, büyük ölçüde atıl kalmışlardır.

Oysa sınıf devrimcisi kadrolar açısından böylesi anlarda örgütsel direktif beklemek bir lükstür. Gereken tek şey devrimci inisiyatiftir, ataklık ve yaratıcılıktır. Örgütlü bir militan olmanın verdiği sorumluluk bilincidir. Örgütlü yaşam komünist militandan devrimci ilkelerde titizlik, örgüt kurallarına riayette tam disiplin istiyorsa, kitle mücadeleleri de tam bir inisiyatif, esneklik ve yaratıcılık istemektedir. Her ikisinin ustalıkla birleştirilmesi başarılamadığında ortaya telafisi mümkün olmayan hataların çıkması kaçınılmazdır.

Gazi direnişi esnasında gelişmelerin içinde yer alan ve burada etkin bir rol oynayabilecek olan bir kadromuzun olayın ikinci gününde "örgüt randevusu" gerekçesiyle eylem alanını terk etmesi ve ardından ilan edilen sokağa çıkma yasağıyla bir daha direniş mahalline girememesi buna iyi bir örnektir. Kuşkusuz örgüt randevularının aksatılmaması genel bir kuraldır. Ancak diğer bir kural da, görevlerin her koşulda ve en iyi şekilde yerine getirilmesidir. Gazi direnişi gibi kitle ve sınıf hareketinin seyrini değiştirebilecek bir gelişme patlak verdiği andan itibaren, artık burada yer alan sınıf devrimcilerinin en temel ve doğal görevi gelişmelerin içinde aktif yer almak ve kitlelere önderlik etmektir. Bu görevin size örgüt tarafından direkt olarak verilmemiş olması örgütsel bir görev olduğu gerçeğini değiştirmez. Hiç bir gerekçeyle de aksatılamaz. Gazi direnişi için deneyimsizlik olarak değerlendirilebilecek bu tür hataların önümüzdeki dönemde tekrarlanması örgütsel suç sayılacaktır.

Gazi direnişi gibi sıcak eylem alanları, militan bir siyasal tutum sergilendiğinde devrimci politikalara geniş bir etkinlik alanı açmaktadır. Eylem içerisindeki kitleler devrimci politikalara ve şiarlara olduğu gibi devrimcilerle somut ilişki kurmaya da her zamankinden daha açıktır. Kitle mücadeleleri içerisinde yer alan sınıf devrimcisi militanlar bir yandan gerçek bir önderlik inisiyatifi sergileyerek doğru politika ve şiarlarla

kitleye önderlik ederken, öte yandan kitleyle geniş ve sıcak ilişkiler kurma imkanlarına da kavuşurlar. Komünistler sıcak mücadele atmosferinin ortaya çıkardığı olanaklardan en iyi şekilde yararlanarak ilişkilerini hızla geliştirir ve kalıcı hale getirirler. Eylem anında kazanılan ilişkilerle bağı koparmamak özel bir önem taşımaktadır. Tanışılan emekçilerin telefon ve adresleri mutlaka alınmalı, sonraki süreçte ilişki sürdürülmeli, hızla tanımlı ve örgütlü hale getirilmelidir.

Yukarıda illegal örgüt içerisinde yer alan kadrolarımız için söylenenler, legal alan çalışanları için bir kat daha geçerlidir. Zira legal faaliyet böylesi dönemlerde geniş bir etkinlik alanı kazanır. Komünist hareket, siyasal faaliyet kapasite ve düzeyini, illegal örgütünün sergileyeceği etkinliğinin yanısıra ancak açık alanı devrimci tarzda kullanabildiği ölçüde ortaya koyabilir. Böylesi eylemlerde legaldaki kadroların hareket olanakları bir çok açıdan daha geniştir ve onlar etkin bir siyasal faaliyet için daha fazla imkana sahiptirler. Siyasal gelişmeler içerisinde bu tür olanaklar en iyi şekilde ve illegal faaliyeti destekleyecek, güçlendirecek şekilde kullanılmalı, bu alandaki yaratıcı enerji en son damlasına kadar harekete geçirilmelidir.

Son söz yerine: Komünist hareket sınıf devrimcisi kadrolarını marksist-leninist çizgisinin sınıfsal doğasına uygun bir militan-siyasal pratik içerisinde eğiterek yetiştirecektir. Komünist kadrolar ise ihtilalci sınıf hareketinin çizgisini pratikleriyle maddi bir güce dönüştürecektir. Her şey bu diyalektik ilişkinin soyut bir teori olmaktan çıkarılması ve hızla pratik ayaklarına kavuşturulmasına bağlıdır!

Ankara'da 20 Nisan

KÇSKK, Gazi Mahallesi'nde patlak veren olaylar gelişmeden önce bir eylem tavimi açıklamıştı. Buna göre, 18 Mart'ta, 30-31 Mart'ta iş bırakma eylemi planlanıyordu. Ancak araya Gazi olayları ve buradaki 14 Mart eylemi girince çark ettiler. Utanmaz bir tutumla "vatanseverlik gereği" eylemleri iptal ettiler. Oysa o dönemde insanlarda yoğun bir eylem motivasyonu oluşmuştu. Eylemlerin yapılması, son derece sağlam gerekçeler üzerine oturacaktı. Öyle ki; 18 Mart'ta bir semtte hareketimiz tarafından yapılan eylem çağrısı, iki günlük bir taban çalışmasına rağmen binin üzerinde insan tarafından yanıtlanabildi.

Birçok kamu çalışanının da paylaştığı, 20 Nisan eyleminin, daha çok Mart eylemleri yerine ikame edildiğidir. Böylece, sendikal platformlara duyulan tepki yumuşatılmak istenmiştir. Eylem hazırlığının baştan savma yapılması ve hemen birçok ilde 20 Aralık'ın çok gerisinde bir düzeyde kalması, genel kitlede aynı görüşü egemen kılmıştır. Bu bir ikame ve yasak savma eylemiydi.

Başka iller için farklı olabilir. Ancak burada, Kızılay eylemleri ya da başbakanlık yürüyüşleri oldukça teşhir olmuş durumda. 20 Nisan için tüm iyiniyetiyle çalışma yürütmek için çabalayan insanlara yöneltilen sorular genelde aynı içeriği paylaşıyordu. "Gene mi aynı olacak?", "Kızılay'da toplanılacakmış, sonra geri dönülecekmiş. Peki ama niye? Bunu hep yapmıyor muyuz?". '92 ve '93'teki ilk başbakanlık yürüyüşlerini anımsarsak, o zamanki coşkudan bugün eser yok. Başbakanlığa yürümek ya da falanca bakanla görüşmek artık burada etki yaratan eylemler değil.

Ankara'da önceki dönemlerden farklı ve tümüyle olumlu bir gelişmeye vurgu yapmak gerekiyor. Bir süre önce sendikal mücadeledeki "tıkanıklık" ile ilgili olarak olarak hep teknik çözümler önerilir, tartışmalar KÇSP yöneticilerinin tarzına uygun yürütülürdü. "Konfederasyon"laşma bu tartışmaların baş konusuydu. Bugün ise, özellikle öncü niteliklere sahip kamu çalışanlarının büyük bir kısmı mücadelenin "siyasallaştırılması"ndan söz ediyor, bununla ilgili düşünce üretmeye çalışıyor. "Siyasallaştırma" dediğimiz nitelik değişimi komünistler açısından çok önemli. Zira bizler bu terimden, sosyalizme vurgu yapan talepleri öne çıkarmayı anlarken, bir Dev-Yol'cu yalnızca "demokratik taleplere" sahip çıkmayı anlıyor. Eylemde ilginç bir gözlemim var. Otobüs üzerinden konuşma yapan şube başkanlarmdan birisi, eylemden sonra şöyle diyordu: "İnsanlar ekonomik haklarla ilgili talepleri içeren sloganlara rağbet etmez oldu. Kirli savaşla ya da yargısız infazlarla ilgili sloganlara daha çok sahip çıkılıyor. Artık vurguyu demokratik taleplere yoğunlaştırmak lazım." Komünistler her platformda siyasal taleplerden, burjuva kalıplara dökülebilenleri değil, sınıfa iktidar yolunu gösterenleri kastettiklerini çok net anlatabilmelidirler.

A. Sercan

EKİM 3. Genel Konferansı Tutanakları

Partileşme sürecinin sorunları

(Konferansın açılış konuşması)

Örgütsel yaşamın beş yılında üç konferans

Yoldaşlar, 7 yıllık bir siyasal hareket olduğumuz düşünüldüğünde, bu 7 yıla 3 örgüt konferansını sığdırmış olmamızı anlamlı buluyorum. Bunun altını çizerek başlıyorum. 7 yıl diyorum, aslında tam 7 yıl da değil bu. Eğer konferanslar örgüt yaşamının, örgütün iç yaşamının bir gereği olarak ortaya çıkıyorlarsa, bizim bir örgütsel yapı kazandığımız tarihten itibaren de bakmak ve sağlanan başarıyı bunun üzerinden değerlendirmek gerekiyor. Bu açıdan bakıldığında, biz aslında 1989'dan itibaren bir örgüt olarak şekillenmeye başlamışız. Ve o tarihten bu yana, yalnızca 5 yıl geçmiş bulunmaktadır. Bu 5 yıla, örgütlü yaşamın bu 5 yılına, 3 genel konferans sığdırmayı başarabilmek, hem örgütiçi demokrasi bakımından ve hem de daha genel planda EKİM'in kazandığı örgütsel gelişme düzeyi bakımından son derece anlamlıdır. Türkiye'de örgütsel geleneklerin bu açıdan pek de içaçıcı olmadığı olgusuyla da birlikte düşünüldüğünde, bu özellikle böyledir.

Öte yandan biz 3. Genel Konferansımızı son derece anlamlı bir dönemde topluyoruz. Bilindiği gibi hareketimiz bu yılı parti yılı ilan etmiştir. Ve yılın henüz ilk aylarmdayız. Böyle bir yılın henüz ilk aylarında örgütün en üst platformunda hareketin sorunlarını tartışmak, parti yılının önümüze koyduğu sorumlulukları ve görevleri ele almak, kuşkusuz çok büyük bir avantaj oluşturmaktadır. Konferansımız çalışmalarını başarıyla yürütebildiği ölçüde, içinde bulunduğumuz yılı "parti yılı" olarak kazanmayı da güvenceleyebilecektir. Konferans bu doğrultuda bir başarının bir ilk kuvvetli adımı olabilmelidir.

Konferansı önceleyen örgütsel süreçler

MK olarak şunun farkındayız. Böyle bir adımı çok daha güçlü bir biçimde örgütleyebilirdik. Örgüte bir ön konferans süreci yaşatarak, hareketin sorunlarını mümkün sınırlar içerisinde yazılı hale getirerek ve tüm örgütün önüne koyarak, yoğun bir iç tartışma atmosferi yaratarak konferansı bunun ardından toplayabilirdik. Böyle bir durumda kuşkusuz konferansın başarısı daha kesin olurdu.

Bu hedeflendi, fakat gerçekleştirilemedi. MK'nın konferans planlaması içerisinde bu vardı. Sorun böyle düşünülmüş ve planlanmıştı, fakat bu gerçekleştirilemedi. Bunda, böyle bir metni kaleme alacak bir yoldaş olarak benim bunu zamanında kaleme alamamamın çok özel bir rolü var. Gerek çalışmamın kendi sıkışıklığı içerisinde, gerekse genel olarak MK'nın çalışma tarzındaki belli zayıflıkların bir sonucu olarak, bunu başaramadım. Genel planda MK'nın siyasal sorumluluğunda olmakla birlikte, kişisel planda da MK üyesi olarak bu benim sorumluluğum dahilinde. Belirtmek belki gereksizdir, bu kaba bir ihmalden doğmuş değildir. Böyle bir görevin taşıdığı özel önemin gözden kaçırılmasından doğan bir sonuç da değildir.

Önderlik sorunlarını ve bununla bağlantılı iç örgütsel sorunları tartışacağız. Orada ortaya çıkacak belli gerçekler olacak. Bu çerçevede, planlanan belli görevleri ve ortaya konulan belli hedefleri neden gerçekleştiremediğimiz konusunda söyleyeceklerimiz olacak.

Aslında biz, tasfiyeciliğe karşı mücadele içerisinde başlamış, Olağanüstü Konferans tartışmalarıyla belli bir düzeye çıkmış, onu izleyen iki yıl içerisinde devam ettirilmiş bir tartışma sürecinin içinden geliyoruz. Konferansımızın gündemine baktığımızda, örgütsel sorunlar ve pratik politika sorunlarının burada özel bir yer tuttuğunu görüyoruz. Ama tam da bu iki sorun "Beşinci Yıl" başyazısından itibaren örgütümüzün gündemine girmiştir. Buna ilişkin tartışmalar Olağanüstü Konferans öncesinde yoğunlaşmış ve sonrasında devam etmiştir. Sorunlarımız bu açıdan bizim için bilinmez sorunlar da değildir. Sorunlarımızın çerçevesi, belli ana öğeleri, belli çözücü halkaları, örgüt

gündemine değişik vesilerle gelmiştir. *MK Değerlendirmeleri* bu tartışmada ayrı bir aşamayı ifade etmiştir. *MK Değerlendirmeleri*'ni tamamlayan, onları güçlendiren ya da zenginleştiren başka bazı yazılı tartışmalar olmuştur, MYO üzerinden örgüte yansıyan. Yanısıra bu sorunlar, örgüt yaşamımız içerisinde, organ çalışmasının gündelik akışı içerisinde hep belli bir yer tutmuştur. Organlar sorunlarını genellikle bu çerçevede tartışmak durumunda kalmışlardır. Bunu özellikle yönetici, mahalli yönetici organlar için söylüyorum.

Dolayısıyla, ortaya çıkan ve sorumluluğu bize ait olan kusur, bu konferansın başarısını belli sınırlar içinde zayıflatmış olmakla birlikte, ben konferansımızın, gündemdeki çerçeveyi tartışmaya fazlasıyla hazır olduğunu düşünüyorum.

Öte yandan, konferans öncesinde yaşayamadığımızı pekala konferans sonrasında güçlü bir biçimde yaşayabiliriz. Belli bir ön tartışma sürecinden geliyoruz. Konferans bu süreci başarılı bir biçimde toparlamayı başarabilirse, ve biz örgütün gündemine bu tartışmanın sonuçlarını aynı başarıyla koymayı sağlayabilirsek, konferans öncesinde yaşanamayan süreci konferans sonrasında yaşatmak ve bir sonraki konferansa kadar sürecek bir tartışma ve gelişme süreci içerisinde, böyle bir sürecin üzerinde yükselen daha güçlü bir yeni konferansı toplamak olanağı bulabiliriz.

Örgütümüz için pratik gelişme süreci bugün özel bir önem taşımaktadır. Hareketin iki yıllık geçmiş süreci içerisinde sürekli tartışılan bu zaafın, çok özel bir izah gerektirdiğini zannetmiyorum. MK'nın son değerlendirmeleri zaten bu konuda belli açıklıklar içermektedir. Şu an konferansa sunulmuş yazılı değerlendirmelerimizi kastediyorum.

Örgütsel cephede üstünlük ve zaaf alanları

Yeni bir harekettik; doğal olarak ideolojik bir gelişmenin ürünü olarak ortaya çıktık. Bu her zaman böyledir. Geleneksel bir hareketin öncelikle ideolojik politik platformundan kopulur. Ama ortaya çıkan yeni ideolojik kimliğin hem geliştirilmesi, hem de teori-pratik bütünlüğü içerisinde, bu kimliğe uygun bir politik kimlik ve örgütsel kimliğin yaratılması, her zaman bir süreç işidir. Sorunun teorideki çözümü ile pratikteki çözümü arasında her zaman bir mesafe vardır. Bu her sorunda böyledir. Belli perspektifler yakalarsın, ama bu perspektifleri kendi özüne ve ruhuna, kendi gereklerine uygun bir kimliğe büründürmek bir süreç ve zaman işidir. Bu sürecin uzunluğunu ve kısalığını genel koşullar kadar, içinden geçilmekte olan tarihsel dönemin özellikleri ve içinde yaşanılan toplumda siyasal olayların akışı kadar, ilgili hareketin öznel çabası, yetenekleri ve olanakları dolaysızca belirler. Biz kendi sürecimizi, kendi sürecimizin gelişme temposu ve aksaklıklarını zaten bu genel ve özel çerçeve içerisinde değerlendirmeye ve anlamaya çabalıyoruz.

7 yıl genel planda, soyut planda bakıldığı zaman uzun bir süredir; oysa biz bir ilk adım olan partiye bile henüz ulaşabilmiş değiliz. Ama sorunu kendi gerçekliğimiz üzerinden, hem içinden geçtiğimiz tarihsel dönemin özellikleri ve içinde yaşadığımız toplumun maddi koşulları içerisinde, hem de kendi ortaya çıkış özelliklerimiz, buna kopmaz bir biçimde bağlı olan yetersizliklerimiz üzerinden değerlendirdiğimizde, 7 yıl içerisinde bir parti kimliği kazanamamış olmayı anlamak çok da güç değildir.

Herşeye rağmen önemli bir yere ulaştığımızı düşünüyorum. Gündemimizde sorunlarımız ve zaaflarımız var. Ama sorunlarımızın üstesinden gelmek, zaaflarımızı gidermek istiyorsak, herşeye rağmen ulaştığımız aşamanın çok özel bir anlam ve önem taşıdığı gerçekliği konusunda tam bir açıklığa sahip olmak durumundayız. Bunu başaramazsak ilerleme gücü gösteremeyiz. Katettiği mesafenin anlamını anlayamayan, ulaştığı gelişme düzeyinin nasıl bir başarıyı ifade ettiğini değerlendiremeyen bir hareket, kendi zayıflıklarının ve kusurlarının da üstesinden gelme gücünü gösteremez ve dolayısıyla ilerlemeyi sürdüremez. Bugüne kadar Türkiye sol hareketi içerisinde ideolojik perspektifler ve politik yaklaşımlar bakımından açık bir üstünlüğü olan bir hareket olduğumuzu iddia ede geldik. Bu hareketin kadroları tarafından genel olarak paylaşılan, üzerine en az tartışma olan bir görüştür. Bu üstünlüğün bir biçimde dışımızda da hissedildiğini, kendilerine çok güveniyor görünen devrimci çevrelerde bile belli bir komplekse yol açtığını, birilerinin bunu örtülü bir tarzda ifade etmek durumunda kaldıklarını da biliyoruz. Ama ben bu üstünlüğe, belki sizi bir parça şaşırtacak bir başka üstünlüğü eklemek istiyorum. EKİM, bugünün Türkiye'sinin en ileri örgütsel düzeyidir de aynı zamanda. Örgütsel alanda çok önemli bazı

üstünlükler ile çok ciddi zayıflıkları içiçe taşıyan bir hareketiz. Ama kendi zaaflarını ve zayıflıklarını sürekli tartışmaya fazlasıyla eğilim duyan bir hareket olduğumuz için, bu örgütsel durumumuz hakkında yanıltıcı izlenimler yaratabiliyor. Örgütlü yapının kazanıldığı bir tarihten itibaren, demek oluyor ki 5 yıllık bir süre içerisinde, tümüyle demokratik temsil esasına dayanan 3 örgüt genel konferansı toplamış olmak bile bu noktada birşeyler anlatıyor. Ama ben buna bir dizi başka temel gösterge de sayabilirim. Örgütsel demokrasiden pratik faaliyetin militan biçimlerini kullanmadaki belli üstünlüklere, bir yeraltı yayınını 7 yıl boyunca düzenli çıkarmada gösterilen örgütsel kapasiteden az sayıda insanla (geçmişten kalan bir kitle tabanından, bir sempatizan desteğinden yoksun bir ortamda) hiç de yirmi yıllık örgütlerden aşağı kalmayan bir pratik faaliyet kapasitesi ortaya koymaya kadar, buna bir dizi örnek verebilirim.

Bunları asla kusurlarımızı ve yetersizliklerimizi unutturmak için değil, ama kusurlarımızı ve yetersizliklerimizi tartışmanın temel bir önkoşuluna dikkat çekmek için yapıyorum. Bunu anlayamadığımız sürece, kusurlarımızı ve yetersizliklerimizi tartışmak bizi yalnızca yıkıma götürür. Önce moral yıkıma götürür, giderek örgütsel yıkıma götürür. Örgütsel alandaki üstünlüğü görmek ve bu üstünlüğü zayıflığı altetmenin dayanağı yapmak gerekiyor.

Kuşku yok ki bugün hala örgütsel cephede çok yetersiz ve çok zayıf bir durumdayız. Herşey bir yana, 7 yıllık siyasal yaşamımızın ardından biz bugün henüz sınıf dışı bir örgütüz. Bu tespitin altını önemle çiziyorum. Çünkü özellikle örgütsel sorunlarımızı kavramanın çok temel bir anahtar noktası olduğunu düşünüyorum. 7 yıldır sınıfa ulaşmaya, onunla buluşmaya, onunla devrimci bir temel üzerinde kaynaşmaya çalışan bir hareketiz. Belli adımlarımız var, bir yerlerde belli ilişkiler sağlamış durumdayız. Ama bunların önemi ve orta vade için ifade ettiği anlam ne olursa olsun, yine de henüz esas olarak sınıf dışı bir hareketiz.

Ama öte yandan da, 5 yıl öncesinden, özel olarak da iki yıl öncesinden farklı olarak, bugün sınıfla devrimci buluşmayı artık nihayet gerçekleştirmeye de çok yakın bir konumdayız. Çünkü bugün bir çok avantajı ve imkanı biriktirmiş bulunmaktayız. Örgüt yapılanması bakımından olsun, kadro gücü bakımından olsun, hareketin politik olarak kendini duyurması ve belli bir ağırlığı hissettirmesi bakımından olsun ve nihayet pratik faaliyetlerimizin sınıfın belli kesimlerine artık ulaşıyor olması bakımından olsun, sınıfın ileri kesimleriyle devrimci buluşmayı nihayet gerçekleştirebilecek bir aşamaya gelmiş bulunuyoruz. Parti yılı vurgusu tüm bu gelişmelerle bağlantılıdır. 2 yıl önce de sınıfa yönelik bir çalışma içerisindeydik. Ama o tarihte parti yılı ilan edemezdik. Bugün öyle bir noktaya gelmişiz ki, bir çok imkan ve avantaj, maddi manevi bir dizi kazanım, sınıfla buluşmayı nihayet belli bir başarıyla gerçekleştirmemizi olanaklı kılmaktadır. Örgütün önünde bu olanağı kullanabilmek sorunu vardır. Dolayısıyla örneğin 3 yıl önce başaramamak ile bugün henüz başaramamış olmak arasında bu açıdan da temelli bir fark vardır. Biz bugün bir çok avantaja sahibiz. Herşey onları doğru bir anlayışla ele almaya, doğru bir planlama ile seferber etmeye ve bu seferberliğin önünü kesen anlayış, kavrayış, alışkanlık, zaaf ne varsa bunları tepelemeye bağlı. Başarırsak ipi göğüsleriz, başaramazsak bunun yaratacağı sonuçları tahmin etmek hiç de güç değil.

Parti ya da proleter kitlelerin gerçek öncüsü olabilmek...

Lenin, parti bilinçli bir örgütlü azınlıktır diyor. Sınıf bilincine sahip olan, gündemdeki her temel politik soruna doğru yanıt verebilen ve nihayet kitlelere önderlik etmek kapasitesi gösterebilen her örgüt, adını ne koyarsanız koyun, gerçekte partidir der. Devrimci sınıf partisinden, öncü partiden bahseder kuşkusuz.

Biz genelde bir sınıf bilincine sahibiz; bu temelde, ideolojik çizgi sorunudur ve elbette bir siyasal parti olabilmenin en temel, yani olmazsa olmaz koşuludur. Pratik politika alanındaki ciddi yetersizliklerimize rağmen, toplum gündemine gelen çeşitli politik sorunlara doğru yanıtlar da verebiliyoruz. Ama bundan gerekli pratik sonuçlar süzüp, etkili bir örgütsel faaliyetle kitlelerin önüne düşmeyi henüz başaramıyoruz. Biz henüz kitlelerin gerçek öncüsü değiliz, bu anlamda. Henüz gelişmemizin ilk aşamasında olduğumuza göre, sözkonusu olan özellikle de proleter kitlelere önderliktir kuşkusuz. Kitle mücadelelerine önderlik etme kapasitesine sahip bir örgüt değiliz. Şimdilik yalnızca bu mücadeleri propaganda ve

ajitasyonumuzla etkilemeye çabalıyoruz. Dışarıdan, yandan, kıyıdan, arada içine de sızarak... Bir yerlerde sınıfı eyleme sürükleme gücünü başardığımız andan itibaren, biz artık gerçek bir öncü kimliği kazanmaktayız demektir bu. Bunun oranını nedir diye sormayın, hiçbir önemi yoktur bunun. Zira bu bir nitelik sorunudur. Bunu yakaladığımız noktada partinin artık eşiğindeyiz demektir. Parti kimliğini nihayet kendimizde cisimleştirmeye başlamışız demektir.

Elbette bunu, bütün öteki koşullarla birlikte ve içiçe düşünmek durumundasınız. Öyle akımlar olabilir ki, gerçekten, yer yer kitlelerin eylemlerine önderlik etmede belli bir kapasite, belli bir inisiyatif koyabilirler ortaya. Kitleleri harekete geçirebilir, kitlelerle birlikte sürüklenebilirler de. Ama varıp bakarsınız ki ne gerçek bir sınıf bilincine, ne de toplumun gündemindeki temel politik meseleler konusunda yeterli bir açıklığa sahiptirler. '80 öncesinin onbinleri, hatta yüzbinleri "sürükleyen" çok sayıda devrimci "hareket"ini düşününüz...

Biz partiye yakınlığımızı bu niteliksel bütünlük üzerinden ele alıyoruz. "Atılımlar ve parti yılı" vurgusu da bunun içinde anlamını buluyor zaten. Bu bir atılım alanı gerçekten. Sıçramayla kazanılabilir bir yetenektir. Nicelikle değil nitelik sıçramasıyla kazanılabilir bir yetenektir. Eğer zayıf kaldığımız halkalarda bu tür bir atılımı (bu olağanüstü bir çaba anlamına geliyor, ciddi bir devrimci sarsıntı ve olağanüstü bir pratik çaba anlamına geliyor) gerçekleştirebilirsek, işte o zaman bu yılı parti yılı olarak kazanabiliriz.

Yılı kazanırsak yılları kazanırız

Kişilerin, sınıfların, ulusların yaşamında çok kritik dönemeçlerin olduğu hep söylenir. Bunlar öyle kritik anlardır ki, eğer olağanı aşan bir çaba, olağanüstü bir gayret gösterilerek o kritik moment kazanılırsa, bunun arkası büyük bir ferahlama ve çok hızlı bir nicelik gelişmedir. Bunlar sıçrama momentleridir. Yani sözkonusu olan sıçramak ya da sıçrayamamak sorunudur. Olağanüstü bir yüklenmeyle sıçramayı başardığınız noktada, arkası yılları kaplayacak bir ferahlamadır ve hızlı bir nicelik gelişmedir. Sıçrayamadığınız bir durumda ise bunalımdır. Ben EKİM'in gelip böyle bir eşiğe dayandığını düşünüyorum. Bugüne kadarki zaaflarımıza ilişkin tüm tartışmalara rağmen, bugüne kadarki süreci içerisinde biriktirdiği tüm kazanımlar bize bir sıçramayı dayatıyor. Ve öylesine bir dayatıyor ki, örgüt sıçramayı başaramazsa, bugüne kadarki başarıları da tartışmalı hale gelecektir ve hareket geriye düşecektir. İddiasını ve kimliğini sürdürmekte zorlanacaktır. Ama EKİM bunu başarırsa yolunu gerçek anlamda açmış olacaktır. Sık sık sorumluluk bilinci diyoruz, görev bilinci diyoruz. Olay bu çerçevede kavranabilmelidir. Gelişme süreçlerimiz bunu zorunlu kılmaktadır.

Ama öte yandan toplumun kendi içindeki gelişme süreçleri de bunu dayatmaktadır. Hareketimizin bir siyasal süreçlerde kilitlenme tespiti vardır. Bu tespit esasta değişmemiştir. Kitle hareketi zaman zaman yaptığı çıkışlarla bu kilitlenmeyi zorlamaktadır, ama bu henüz kırılmış değildir. Kitleler politik bir mücadele mecrasına sıçramakta hala zorlanmaktadırlar. Bununla birleştirdiğimiz öteki bir tespit, burada herşeyin işçi sınıfının göstereceği çıkışa ve kapasiteye bağlı olduğudur. Bunu izleyen öteki halka ise, sınıfın bu tür bir politik sıçramayı yaşayabilmesinde öncünün yapabileceği azami müdahaleyi bugünkü durumda henüz yapamaması zaafiyetidir.

İşçi sınıfı bugün bir önderlik boşluğu içerisindedir. Ve bu önderlik boşluğu sınıf hareketinin ilerleme kaydetmesini iyice zora soktuğu ölçüde, siyasal mücadele süreçlerindeki kilitlenme de devam etmektedir. Ve burada şimdi artık herkesin tekrarladığı gibi, çürüyen burjuva düzen içerisinde genel bir toplumsal bir çürümüye uygun bir zemin oluşmaktadır. Dolayısıyla yalnızca bugüne kadarki gelişme sürecimizin, bugüne kadarki çabalarımızın biriktirdiği emeğin önümüze koyduğu zorunlu sıçrama ihtiyacından dolayı olağanüstü bir gayret göstermek zorunda değiliz. Aynı zamanda, devrimci siyasal mücadeleye ve işçi sınıfına karşı sorumluluklar bakımından da yapabileceğimiz neyse bir an önce yapmak durumundayız. Önderlik iddiası doğrultusunda ortaya koyacağımız gelişme neyse, bir an önce ortaya koymak durumundayız.

Bu tespit bizim için yeni de değildir. Ama zaman akıp gitmektedir. Bu alanda da zaman kaybediyoruz. Yani yalnızca kendi gelişme sürecimize bir iç bütünlük kazandırmak noktasında değil, yanısıra sınıfa karşı, devrimci siyasal mücadeleye karşı hep vurgulayageldiğimiz sorumluluklar planında da sürekli zaman kaybetmekteyiz. Nesnel güçlükler bugün artık sanıldığı kadar çok değildir. Güçlük sol hareketin, bu arada onun bir parçası

olarak bizim kendi içimizden gelmektedir. Bence bugün işçileri suçlamak için çok fazla bir neden yok. Onları anlamak her şeye rağmen mümkün. Öylesine bir tarihsel momentteyiz ki, proleter kitle hareketinin bir sıçrama yapıp yapamaması, devrimci öncünün kendi üstüne düşeni yapıp yapamamasına sıkı sıkıya bağlıdır. Öncü müdahalenin çok kritik önem taşıdığı bir siyasal sürecin içinden geçmekteyiz. İşçiler bir önderlik arayışı, ama güven veren bir önderlik arayışı içerisindedir. O güveni göremediği için de mücadeleye soğuk yaklaşmakta ve geri durabilmektedirler. Ama güvenilir bir önderlik görebildikleri noktada sınıfın hiç değilse en ileri ve en duyarlı kesimleri buna karşılık verecektir. Bundan kuşku duymamak gerekiyor. Partileşme sürecini hızlandırmanın önemi aynı zamanda buradan gelmektedir. Ama bu, kağıt üzerinde süreleri daraltarak azaltmakla olacak bir şey değildir. Bu bir nitelik sıçrama yaşayabilmek sorunudur. Bunu kısaltmanın yolu aradaki mesafeyi biran önce tüketmektir, en etkili bir biçimde tüketmektir. Başka bir yolu yoktur bunun. Aman kitlelerin partiye ihtiyacı var, bunu bir an önce ilan edelim demekle, birşeyin adını değiştirmekle, olmayan bir şeye yeni ad takmakla, hiçbir şey çözülmüş olmuyor. Sorun devrimci sınıfın gerçek öncüsünü inşa edebilmek sorunudur. Bu niteliği yaratabilmek, bu kimliği kazanabilmek sorunudur.

Partileşme sürecinde bütünlük ve gelişmenin pratik cephesi

Gelişme sürecimizin bugünkü evresiyle bu gerçekliğin bağı ise şudur. Biz pratik politikadaki ve örgüt yaşamındaki sorunları aşamadığımız sürece, parti niteliğini kazanmanın tüm öteki genel halkalarında gerekli başarıyı istesek de gösteremeyiz. Bir delege yoldaş, ideolojik alandaki gelişme ihtiyacına ilişkin hassasiyetini oturum öncesindeki tartışmalarda ortaya koydu. Oysa biz şunu sık sık vurguluyoruz; hareketimizin sorunları öyle bir noktaya gelip varmıştır ki, eğer biz pratik ve örgütsel gelişmede anlamlı bir mesafe almayı başaramazsak, değil ideolojik gelişmemizi sürdürmek gücü bulabilmek, mevcut ideolojik kimliğimizi korumakta bile zorlanabiliriz. Buradaki iç diyalektik bağı mutlaka anlamak gerekiyor.

1. Genel Konferanstaki parti metninde şöyle denir: Kuşkusuz her devrimci örgüt öncelikle bir ideolojik kimliğin ürünüdür. Ama bu kimliğin ürünü bir örgüt bir kez ortaya çıktıktan sonra, gerek bu ideolojik kimliği geliştirmenin, gerekse onu güvenceye alabilmenin yolu ve olanağı, tam da yaratılmış bulunan örgütsel zeminin kendisidir. Örgüt zemininden kopmuş ya da kendi kimliğine uygun bir örgüt zeminine kavuşmamış bir ideolojik kimliği, geliştirmeyi bir yana bırakıyorum, korumanın bile güvencesi yoktur. Tutarsızlık çok geçmeden ideolojik oportünizme kapıyı aralayacaktır. İşin bir genel ilke planında böyle bir özelliği var.

Öte yandan ise, eğer bir hareket ideolojik perspektifleriyle ortaya koyduğu politik iddialar doğrultusunda yürüyemiyorsa, bu yürümeyi olanaklı kılacak bir örgütsel güce ve kapasiteye ulaşamıyorsa, bunun yol açtığı pratik sorunlar bile, bu sorunların boğucu ve meşgul edici etkisi bile, sağlıklı bir ideolojik çalışma yapmayı zaten olanaksız kılmaktadır. Örgüt yaşamında çok şeyin aksadığı koşullarda kimse oturup genel program sorunları üzerine gönül rahatlığıyla çalışmak gücü bulamaz kendinde. Hiç değilse EKİM'in bugünkü önderlik kadroları için geçerlidir bu. Başkaları bulabilir; pratik alanda ya da örgüt düzleminde kıyametler kopsa da birileri ideolojik çalışmalarını sürdürmeyi başarıyor olabilirler. Bizde öyle insanlar yok ve iyi ki yok. Çünkü onun gerisinde bir sorumsuzluk vardır; gerisinde bir duyarsızlık vardır, tutarsızlığı kabulleniş vardır, ideolojiyi kendi içinde amaçlaştırmak vardır, bildiğimiz aydın oportünizmi vardır.

Burada noktalayabilirim. Bu halkayı çözersek partileşme sürecinin toplam bileşenlerinde gerekli gelişme başarısını göstermeyi de güvenceye almayı başarabiliriz. Eğer önümüzü tıkayan zaaflar, özellikle, bugün için özellikle pratik çalışma alanında, politik faaliyette ve örgütsel gelişme süreçlerinde ortaya çıkıyorsa, örgüt, tıpkı bu konferansın gündeminde yaptığı gibi, bir dönem için dikkatlerini bunda özel bir tarzda yoğunlaştırmalı, sorunun üzerine gitmeli, doğru kavramalı ve çözümlemelidir. Ortaya çıkan çözüm doğrultusunda pratik bir irade, etkin bir devrimci pratik irade sergilemeli ve mesafe almalıdır. Bu mesafeyi almaya başladığımız andan itibaren, bu, bu gelişme sürecinin bütün öteki alanlarında da gerekli dinamizmi ve sağlıklı ortamı sağlamak anlamına gelecektir.

Gündemin toplamı içerisinde ayrıca tartışacağımız bu sorunlar hakkında benim şimdilik söyleyeceklerim bunlar.

EKİM 3. Genel Konferansı Tutanakları

Partileşme sürecinin sorunları

(Kapanış konuşmasından bölümler)

Konferansımızın sonuna geldik. Gündemimiz bitmedi, ama ben konferansımızın epey zengin bir gündemi tartışmak imkanı bulabildiğine inanıyorum. Gündemin bitmeyen kısımları telafi edilebilir kısımlardır. Hareketimizin önündeki sorunlar ve sorumluluklar ile 1995 yılı için önüne koyduğu iddia çerçevesinde, konferansımız amacına fazlasıyla ulaşmıştır. Bu çerçevede esas gündem görüşülmüştür de.

Konferansın başarısı bir ilk önemli adımdır

Açılış konuşmamda, bugüne kadar daha çok ideolojik üstünlüklerimize vurgu yaptığımızı, bunu açık bir veri saydığımızı, ama örgütsel bakımdan, yaşadığımız sıkıntılı sürece de bağlı olarak, henüz tok bir iddia ortaya koyamadığımızı, oysa bizi bu konferansa getiren aşamada, artık EKİM'in Türkiye'de aynı zamanda en ileri örgütsel düzeyi de temsil ettiğini söylemiştim. Bu, o zaman da ifade ettiğim gibi, örgütsel alandaki sorunlarımıza ilişkin tespit ve değerlendirmelerimizle çelişen bir tanım gibi görünüyordu. Ama ben soruna bir başka açıdan yaklaşıyordum.

Biz kendi örgütsel sorunlarımızı ve sorumluluklarımızı tanımlarken, parti hedefi üzerinden durumumuza bakıyoruz. Aradaki mesafe bugünkü haliyle kuşkusuz rahatsız edicidir. Örgütsel alanın parti sürecinin şu içinde bulunduğumuz aşamasındaki en zayıf alan olması tanımı buradan gelmektedir. Oysa benim EKİM'in en ileri örgütsel düzey olduğuna ilişkin tanımım, geleneksel devrimci örgütlerle bir kıyaslamaydı. Bu kıyaslama içerisin-de tanım doğrudur. Bence konferans da bunu fazlasıyla doğrulamıştır. Geleneksel örgütlerde böyle konferanslar ya da kongreler yaşanmaz; bu ör-gütlerin içinden geldik ve bunu yakınen biliyoruz. Bu tartışmalarımız içerisinde de örneklerle ortaya kondu. Bunun yaratmaya çalıştığımız yeni siyasal-örgütsel kültürün bir göstergesi olduğunu düşünüyorum. Bizde bu pratik yeni değildir; ama pratiğimizin bugünkü aşaması, yeni bir düzeydir.

Bu pratik yeni değildir, diyorum; çünkü 1. Genel Konferansımız da geleneksel örgütlerin pratiği ile kıyaslandığında gerçekten yeni bir anlayışın ürünüydü. Bir sonraki konferans, örgüt sorunlarının, örgüt içi çatışmanın en üst örgüt platformunda çözüme bağlanmasını başarabilmek, bu olgunluğu gösterebilmek anlamında, aynı şekilde, Türkiye devrimci hareketi için yeni bir örgütsel örnek düzeydi. Gerçekleştirdiğimiz 3. Genel Konferansın ise her iki konferansımızı aştığını, bizim yeni bir düzey yakaladığımızı gösterdiğini düşünüyorum. Bu önemli bir kazanımdır. Örgütsel alan bizim için hala da sorunlu bir alandır. Ama biz, bugün bir örgütsel düzeyi yakalamış durumdayız, bu bir gerçektir.

Eğer hala esas olarak sınıf dışı bir örgüt olduğumuzu söylüyorsak, burada örnek bir örgütsel yapıdan ve şekillenmeden sözetmek kuşkusuz mümkün değildir. Ama yine de biz, örgüt sorunlarına yaklaşımda belli anlayışlar ve pratik bir tarz geliştirmiş, belli bir kültür yaratmış bulunuyoruz. Ve zaman aktıkça, bunda yeni mesafeler kat-ettiğimizi, giderek bunu zenginleştirdiğimizi, kendi deneyimlerimizle beslediğimizi görüyoruz. Bunun farkında olalım, bunu değerlendirelim. Eksik olanın giderilmesinde bundan güç alalım.

Bu bizim için özel hedeflere dayalı bir konferanstı. Bir "parti yılı" ilan etmiş bulunuyoruz. Gelinen yerde, parti meselesini bir an önce çözmeyi kendi ideolojik örgütsel gelişme süreçlerimizin bugünkü birikimi açısından olanaklı, Türkiye'deki siyasal süreçlerin seyri bakımından ise yakıcı bir ihtiyaç olduğunu, bu bakımdan gerçekleştirilmesi zorunlu bir görev olduğunu tespit ediyoruz. Böylesine önemli bir somut hedefi olan bir yılın başında örgüt konferansı toplamak ve bu konferansta tam da hedefleri gerçekleştirecek bir çalışmayı başarabilmiş olmak, başarının bir ilk adımı olarak anlaşılması kaydıyla, konferansımızın bir başka olumlu yönüdür.

Bu bir ilk adım olarak anlaşılmalıdır dedim. Çünkü işin esasında biz burada, belli değerlendirmeler ve çözümler çerçevesinde, henüz yalnızca bir niyet koyduk ortaya. Bu niyetin ortaya ko-

nuluşunun kuşkusuz bir devrimci önemi ve dinamizmi var. Eğer bunun bilincinde olur ve değerlendirmesini bilirsek, bu giderek güçlenen ve hedeflere ulaşmayı olanaklı kılan bir imkandır bizim elimizde. Bu noktada herşey bize, nasıl davranacağımıza bağlıdır. Her şeyden önce de konferansın seçmiş bulunduğu MK'nm bu konuda göstereceği sorumluluk ve ortaya koyacağı önderlik düzeyine bağlıdır.

Devrimci siyasal mücadelenin temel önkoşulu ve acil ihtiyacı: Parti

Siyasal süreçler, onların çeşitli özellikleri, bizim için yeterince açıktır. Bu öylesine bir açıklıktır ki, bunu konferansta yeniden tartışmak gereği bile duymadık. Bu açıklığın ortaya çıkardığı sorumluluklar var ve biz dikkatimizi daha çok buraya vermeye çalıştık. Bugün toplum genelinde siyasal süreçlerde zorlanma dediğimiz bir olgu var. İşçi sınıfı saflarında büyük bir hoşnutsuzluk yaşanmasına rağmen, bu hoşnutsuzluk belli dönemlerde güçlenen bir mücadele eğilimi doğurmasına rağmen, sınıf hareketinin kendisine yol açamaması, politik alana sıçrayamaması gerçeği ve bu gerçeğin arkasında saklı olan bir önderlik boşluğu var. Sorumluluklarımız bu tespitlerde, bu gerçeklerde, bu olgularda anlamını bulmaktadır. Önemli olan bunların bilincinde olmak ve bunun gereklerini yerine getirebilmektir.

Bunun gerekleri, bizim için, belli bir taktik anın siyasal ve örgütsel görevlerine sarılmaktan ibaret değildir. Daha genel planda, bir an önce bir öncü parti kimliği kazanabilmektir. Bütün çalışmamızı parti hedefi üzerinden ele almak durumundayız. Bu çok önemlidir. Türkiye'de 20-25 yıllık örgütler vardır. Bunlar her zaman akmakta olan siyasal yaşam çerçevesinde kendilerine siyasal ve örgütsel görevler tespit etmişlerdir. Hep bir biçimde siyasal yaşamın içinde yeralmaya çalışmışlar, siyasal mücadelelerde belli bir yer de tutmuşlardır. '80 öncesinde olduğu gibi, toplum çapında etkinlik alanları da yaratabilmişlerdir. Ama bunlardan bazıları uzun siyasal yaşamlarına rağmen hala da parti olamamışlardır. Bu tuhaf ve olumsuz gelenekten sonuçlar çıkarmalı, parti sorununda bu tür bir kendiliğindenci sürüklenişe imkan tanımamalıyız.

Sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarına karşılık vermeyi, bir an önce bir öncü parti kimliği kazanmak hedefi çerçevesinde ele almak durumundayız. Bu bize sınıf mücadelesinin görevlerini bu öncü kimlik üzerinden yerine getirmek olanağı verebilecektir. Parti düzeyine ulaştığımız andan itibaren, siyasal yaşam bizim için, partinin öncülüğünü mücadele içinde geliştirmek, partinin sınıfla birliğini ilerletmek ve toplumdaki siyasal çatışma içerisindeki ağırlığını ve etkisini sürekli arttırarak, genel devrim mücadelesini iktidar hedefine doğru ilerletmek biçiminde seyredecektir. Bu tarihsel sürecin ilk adımı bizim için parti kimliği kazanabilmektir.

Güçlerimizi mevzilendirirken, olanaklarımızı değerlendirirken, tercihlerimizi yaparken, demek oluyor ki önceliklerimizi saptarken, görevlerimizi tanımlarken, parti hedefine, o kimliğin gereklerine ulaşmayı esas almak durumundayız. Öyle durumlar olabilir ki, taktik planda siyasal mücadele süreçlerine müdahalede bütün gücümüzü ortaya koymaktan kısmen kaçınabiliriz. Güçlerin ve olanakların kullanılmasında ya da mevzilendirilmesinde bir adım geri atmış gibi göründüğümüz durumlar olabilir. Ama bu aslında ileriye sıçrayabilmek içindir, ki bu sıçramayı bize parti kimliği verebilecektir. Başarının kesin koşulu parti kimliğidir demek istiyorum. Yoksa sınıf mücadelesi içerisinde şu ya da bu biçimde, hatta belli bir etkinlik düzeyiyle yeralabilmek kendi başına bir anlam ifade etmez. Bu aslında kendiliğindenci bir sürükleniş anlamına da gelebilir. Türkiye'de bugün bir çok siyasal hareketin yaşadığı durum budur. Bunların arkalarında 20 ya da 25 yıllık süreçler vardır, ama "parti" değildirler, çoğunun bir programı, ya da açık bir siyasal çizgisi bile yoktur.

İşçi sınıfının önderlik arayışı

İşçi sınıfının bir önderlik arayışının olduğunu söylüyoruz. İşçi sınıfı kuşkusuz parti nerededir diye durup aramıyor. İşçiler bugün büyük sıkıntılar içerisinde yaşamaktadır, hakları gaspedilmiştir ya da çok sınırlıdır, yaşam koşulları ağırlaşmaktadır. Kayıplarını telafi etmek istemekte, oysa bu arada elinde bulunanların bir kısmını daha kaybetmek durumunda kalabilmektedirler. Bütün bunlara karşı bir hoşnutsuzluk ve bu çerçevede mücadele isteği var. Bu mücadele isteğinin kendini dışavurduğu sıkça durumlar var. Ama burada bir zorlanma da var. Bir yerlere kadar gidilebilmekte, ama bilinç yetersizliği, örgütsel zayıflık ve daha genel planda önderlik boşluğu, işçi sınıfının gelip zorlandığı alanlar olmaktadır. Önünü açamayan hareket hızını kaybetmekte ve giderek hareketin

dönemsel olarak yaşadığı gibi gerilemektedir.

Arayış, burada, bu çaresizliği kırmak isteğidir. Bu çaresizlikten kurtulmak içgüdüsüdür. Sınıf kitleleri bunun çoğu durumda belki açıkça farkında da değildirler. Ama bu çaresizliği hissetmektedirler.

Aslında kendi bugünkü ilkel bilinçleri içerisinde bunun bir ölçüde farkındadırlar. Herşey bir yana, sendikalara duyulan güvensizlik, bir önderlik boşluğu bilincidir aynı zamanda. Bugüne kadarki önderlik anlayışları çok büyük ölçüde ya belli burjuva partilere umut bağlamak, ya da onlardan da çok, somut iktisadi kazanımlar üzerinden bakıldığı ölçüde, sendikalara güvenmek biçiminde olmuştur. Ama bu alanda yaşanılan hayal kırıklıkları, bunun biriktirdiği deneyim, bir güvensizlik kaynağı oluşturmaktadır. Bu güvensizlik aynı zamanda bir önderlik boşluğunun, dolayısıyla, bu boşluk hissedildiği ölçüde de, bir arayışın ifadesi olabilmektedir.

Parti olmak iddiası bu arayışa karşılık verebilmek demektir. Bu arayışa karşılık verebiliriz, bunun ön imkanlarına sahibiz. Bunu olanaklı kılacak bir potansiyel biriktirmiş bulunmaktayız. Bütün sorun bu potansiyeli değerlendirebilmektir. Bugüne kadarki kazanımları ve içerdiği potansiyeli değerlendirebilmek, daha ileriye vardırabilmektir. Bunu başarabilirsek, belirgin bir biçimde önplana çıkarız. Bizzat siyasal sınıf mücadelesi içerisinde farklı yerimizle de sahneye çıkmış oluruz. Bu farkı asıl anlamlı olan düzeyde nihayet göstermeyi başarmış oluruz.

Geleneksel devrimci hareket ve EKİM

Türkiye'de bu açıdan EKİM bana göre tek gerçek şanstır. Bu konuda siyasal mücadeleyi sürdürmede ve belli ağırlık alanları oluşturmada bazı imkanları olan başka akımlar da var kuşkusuz. Örneğin Devrimci Sol. Ama bu hareketin niteliği tümüyle farklıdır. Şekillenmesi, mücadele anlayışı, iddiası tümüyle farklı olan bir harekettir. Tipik küçük-burjuva devrimci demokrat bir harekettir. Gelinen yerde bu kimliği sindirmiştir. Parti iddiasıyla ortaya çıktığında bile kendisine "halk partisi" demekte bir sakınca görmemiştir. Bu sıfatı bilinçli bir tarzda benimseyebilmiştir. Zaten işçi sınıfı diye çok özel bir sorunu da yoktur. Küçük-burjuvaziyle ilgili herhangi bir kompleksi de yoktur. Çok doğal bir biçimde küçük-burjuva katmanları ve şehir yoksullarını kucaklamaya çalışmaktadır. Kendisini "halk hareketi" olarak nitelemektedir.

Bunun dışında lafzında Marksizme, politik iddiasında işçi sınıfına yakın görünen öteki hareketler var. Fakat bunların bir başka toplumsal zeminde oluşmuş ve içselleştirilmiş ideolojik-politik kimliklerinden dolayı bu konuda herhangi bir şansları yoktur. Bu bizim en başından itibaren temel düşüncemizdi. Geleneksel hareketi oluşturan gruplar, geçmişle ileriye doğru bir hesaplaşma yaşamadıkları sürece herhangi bir şans ifade etmemektedirler demiştik. Zaman bu tespiti fazlasıyla doğruladı. Bunun en son örneği TİKB oldu. Bize karşı şu günlerde başlatılan sözde ideolojik eleştiri, maalesef bu hareketin de geleneksel ideolojik konumunu sürdürmede karar kıldığını somut olarak göstermiştir.

Gerçek bir yenilenmeyi başararak, yani geleneksel olanı devrimci temeller üzerinde aşmayı başararak ileriye çıkabilen tek hareket biz olduk. Bu Türkiye'nin mevcut devrimci birikimi içerisinde ileriye çıkabilecek başka güçler (başka bireyler, çevreler, gruplar) olmadığı anlamına gelmiyor. Ama bunların ileri çıkıp çıkamayacağı, gelinen aşamada, belirleyici ölçüde EKİM'in ne yapıp ne yapamayacağıyla çok bağlantılıdır. Eğer biz '95 yılı çerçevesinde önümüze koyduğumuz hedeflere ulaşmayı başarabilirsek, büyük sarsıntılar yaratabileceğimizden kuşku duymamak gerekir. İdeolojik ve pratik cephede bütünsel bir gelişmeyi yaşayabilirsek, geleneksel grupların bünyesinde büyük sarsıntılar yaratabileceğimize inanıyorum.

Biz gerçekte çıkışımızdan itibaren belli bir ideolojik sarsıntı yarattık. Ama bunu aynı dönemde pratik bir gelişme gücüyle birleştiremediğimiz ölçüde, bu sarsıntı bütün sonuçlarına varamadı. Geleneksel örgütler ideolojik etkmizi pratik yetersizliklerimizle bloke etmeyi önemli ölçüde başardılar. İdeolojik kuvveti, ideolojik cereyanı pratik güçle, örnek sınıf pratiğiyle birleştirmeyi başarabilirsek, tüm yıpranmışlığına rağmen, bundan sonra da geleneksel devrimci hareket içerisinden kazanabileceğimiz güçler vardır. Bugün bile olabilmektedir. Bu en zayıf durumumuzda bile, geleneksel devrimci hareketin içinden bir takım güçler kazanabilmekteyiz. Kazandığımız insanların örgüt yaşamı içerisindeki yerine, gelişme durumlarına bakıldığında, bu kazanımların hiç de önemsiz olmadığı açıklıkla görülebilmektedir. Kaldı ki bizim nispeten zayıf olduğumuz bir evrede bile bu güçler bize akabilmektedir. Eğer büyük rahatsızlığını duyduğumuz gelişme zayıflıklarımızı gidermeyi başarabilirsek, çok daha önemli güçler kazanmamak için bir neden görmüyorum.

Sosyal-reformizmin gücü ve tahribatı küçümsenemez

Geleneksel hareket üzerinden vurgulanması gereken bir gerçek daha var. Bu, bugünün sol hareketinde belli bir yer tutan sosyal-reformist akımlarla ilgilidir. İlkin, geçmişten bugüne kalan ve daha çok İşçi Partisi'nde ifadesini bulan geleneksel bir sosyal-reformist akım var. Öte yandan, geriye doğru bir kimlik değişimi ile ortaya çıkan yeni reformist akımlar var. Ve bunlardan bazıları tam da işçi sınıfı önderliği iddiasıyla ortaya çıkıyorlar. Bu konuda ne İşçi Partisi'sinin, ne de "yeni liberaller" dediğimiz akımın iddiasını küçümsemek gerekiyor. Tasfiyeci süreç bu sonuncular şahsında yokolup gitmek değil, devrimci kimliği tüketmek ve yeni bir kimlik temeli üzerinden politika sahnesinde varlığını sürdürmek anlamına geliyor. Bu bir yokolup gidiş olsaydı, yalnızca önümüz açılırdı. Oysa kazanılan yeni kimlikle önümüze yeni barikatlar örülmektedir. İşçi sınıfının karşısına sahte bir önderlik iddiasıyla çıkılmaktadır. Biz aynı zamanda bu sahte önderlik iddiasının içyüzünü açığa çıkarabildiğimiz ve işçi sınıfına kendi pratiğimizle devrimci bir önderliği gösterebildiğimiz ölçüde siyasal hedeflerimiz doğrultusunda başarıyla ilerleyebiliriz. Dolayısıyla, yalnızca geleneksel hareketten farklı bir devrimci kimlik ortaya koymak ve sınıf devrimciliği çizgisinde ilerlemek değil, aynı zamanda işçi sınıfının önüne bugün çıkarılan yeni sahte alternatifleri boşa çıkarmak sorumluluğuyla da yüzyüzeyiz. Bu sanıldığı kadar kolay bir mücadele de değildir. Bugünkü siyasal koşullarda ve sınıf hareketinin bugünkü geriliği durumunda, bunu epeyce zorlu geçecek bir mücadele olarak görmek gerekir.

İşçi sınıfını iyi tanımalıyız

İşçi sınıfımızı, onun tarihsel özelliklerini ayrıntılı olarak ve derinlemesine tahlil etmeliyiz. İşçi sınıfını çok iyi tanımamız gerekiyor. Tarihsel şekillenmesini, temel özelliklerini, etnik ve kültürel yapısını, mücadele geleneklerini, birikimini, davranış biçimlerini ve psikolojisini çok iyi bilmemiz gerekiyor.

Türkiye işçi sınıfı hareketi, geleneksel olarak ihtilalci değildir. Tarihinde belli sarsıcı çıkışları olmuştur. Ama bunlar çok sayılıdır. Bugün militanlık bakımından 15-16 Haziran'ın hala da aşılamadığını söyleyebiliyoruz. Oysa en nihayet bir kentteki militan bir işçi gösterisidir. '70'li yıllardaki devrimci yükselişe rağmen 15-16 Haziran'ın aşılamadığını söyleyebiliyorsak, bu, işçi sınıfının devrimci geleneklerinde belli bir zayıflığı ifade eder. Türkiye işçi sınıfı henüz siyaset sahnesine dolaysız olarak çıkmış değil. Henüz sınıf birikimini ve enerjisini tarihsel devrimci konumuna uygun bir tarzda ortaya koyabilmiş değil. Her iki devrimci yükseliş döneminde de küçük-burjuva siyasal hareketin gölgesinde kalması bile bunu kendi başına göstermeye yeter. Geçmişten gelen bu zayıflık, bugünkü zayıflık ve zorlanma alanlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, sosyal-reformist akımların bugünkü koşullarda işçi sınıfını etkilemesinin belli kolaylıkları olduğunu görmek zor değil. Bir de sendika bürokrasisi üzerinden sendikalardan da yararlanma imkanları düşünüldüğünde, işimiz biraz daha zor olacaktır.

Elbette sendikal platformları sonuna kadar kullanacağız. Fakat devrimci müdahalenin sınıf kitleleriyle dolaysız bir biçimde yüzyüze olacağımız fabrika zemini üzerinden yapılabileceğini unutmamamız gerekir. Bu yolu izlersek eğer, sendikaları tabandan devrimcileştirmenin de koşullarını yakalamış oluruz. Şunu hep söyleyegeldik; işçi sınıfına yapılması gereken müdahalenin temel alanı sendikalar değil fabrikalardır. Sınıf kitleleriyle o dolaysız temas alanlarıdır. Eğer biz buradan ihtilalci bir gelenek geliştirmeyi başarabilirsek, işte o zaman sosyal-reformizmi de boşa çıkarabiliriz.

Kitle mücadelelerinin genelinde, kitle mücadelelerinin diyalektiğinde vardır; örnek çıkışlar sınıf kitleleri üzerinde en sarsıcı etkiyi yapar. İşçi sınıfını devrimcileştirmenin daha etkili bir yolunu göremiyorum. Bilinç götürme çabası, yani propaganda ve ajitasyon, buna her zaman uygun bir zemin yaratır. Ancak kendi başına sınıf kitlelerini sarsmaz. Sınıf kitlelerini sarsacak gelişme, sınıf kitlelerinin kendi öz eylemidir. Bu da ancak öncü sektörlerde gösterilen çıkışlarla mümkün olabilir. Bizim tespit edilmiş alanlarda yoğunlaşacak çalışmamızın sınıf hareketinin genel gelişme seyri bakımından böyle bir amacı olabilmelidir. Bu gerçek gözetilmelidir. Kitle hareketlerinin gelişme diyalektiği üzerine sürekli düşünmeli, bu konudaki tarihsel deneyimleri incelemeliyiz. Bu konuda çevrilmiş bir takım anlamlı incelemeler var. Başta Lenin olmak üzere marksist klasiklerde çok önemli ve öğretici parçalar var. Kadrolarımız bunları özel bir tarzda incelemeli, kitle mücadelelerinin gelişme dinamikleri konusunda, devrimci patlamaların nasıl

oluşacağı konusunda, bir fabrikada patlayan bir mücadelenin nasıl genelleşebildiği konusunda, tarihsel deneyimlerden gelen bir bilinç açıklığına sahip olmalıdırlar. Ancak bu takdirde belirlenmiş somut alanlarda yürüttükleri çalışmanın anlamını, önemini ve imkanlarını çok daha iyi kavrayabilecekler ve çok daha güçlü bir biçimde yüklenebileceklerdir. Çoğu kere, İstanbul'da yaklaşık 6.500 fabrika varken, üç ya da beş fabrikada çalışmak büyük bir zayıflık göstergesi olarak algılanabiliyor. Oysa üç fabrikayı bir anda 23 fabrikaya çıkarabilmenin yolu, o üç fabrikada katedilecek mesafeyle sıkı sıkıya bağlantılıdır.

20 Temmuz Dersleri'nde, öncü birimler ve sektörler kavramı içerisinde buna kısaca değinildi. Her büyük kitle mücadelesinde, her ciddi tarihsel eylemde hep öncü sektörler vardır. Hep bir yerlerden patlamıştır. Bu patlamanın hızı ölçüsünde de yayılmış ve derinleşmiştir. Belirlenmiş dar alanlar üzerinden yoğunlaşan bir çalışmanın imkanlarına mutlaka bu gözle bakılabilmelidir. Kendi içinde ne kazandıracağı noktasından bakmak büyük bir dar görüşlülük olacaktır. Anlamı iyi kavranamayacaktır. Dolayısıyla da çalışmaya yüklenmede gerekli güç ve enerji de ortaya konulamayacaktır. Ben inanıyorum ki, biz İstanbul'da on fabrikada sıkı bir biçimde çalışsak ve bunlardan üçünde bir çıkış yapabilsek, İstanbul işçi hareketini sarsarız.

Partileşme süreci ve sınıf mücadelesi görevleri

7 yıllık bir siyasal hareketiz. Katettiğimiz mesafenin bizim için aslında doyurucu olmadığı da bir gerçektir. Kayıplar, yapılan hatalar ya da yaşanan zaafların bir sonucu olarak gelişme temposundan gelen kusurlu ve yavaş gelişim süreci düşünüldüğü zaman, 7 yılın çok iyi değerlendirilemediği bir gerçektir.

Fakat bu 7 yılın toplamı üzerinden bugüne bakıldığı zaman, şunları da söylemek istiyorum: Türkiye'de işçi sınıfı hareketinde bir patlama dönemi vardır. Bu yenilgi dönemini izleyen '87-91 yıllarıdır. '87 yılından '91 yılı başına kadar olan dönem, sınıf hareketinde bir gelişme ve genişleme, dolayısıyla sınıf hareketi içinde önemli imkanların ortaya çıktığı bir dönemdir.

Biz bu dönemi değerlendiremedik. Çünkü bu, bizim en elverişsiz koşullar içerisinde henüz ilk şekillenmemizi yaşadığımız bir dönemdir. Kendimizi varetmek dönemidir. Henüz güç kazanamadığımız bir dönemde, sınıf hareketi patladı ve gelişti. Bunun ortaya çıkardığı imkanları değerlendirmek konusunda başlangıçta hiçbir hazırlığa sahip değildik. '90 yılı başından bazı ilk güçleri ancak kazanabilmiştik. '91 yılı başındaki konferanstan itibaren de bunları sınıf hareketindeki gelişmenin ortaya çıkardığı imkanları değerlendirmeye yönelecektik. Ama farklı temeller üzerinde şekillenen iki olumsuz gelişme burada üstüste düştü. İşçi hareketi Körfez savaşıyla birlikte hızını kesti ve bir gerileme dönemine, EKİM ise bir bunalım dönemine girdi. Bugün durum farklı. Kitlelerin yaşadığı hoşnutsuzluğu biliyoruz. Mücadele isteği büyümektedir, somut bazı gelişmeler bunu göstermektedir.

Sınıf ve kitle hareketinin gelişeceğine dair işaretler umut vermektedir. Kitle hareketinin seyri konusuda elbette kesinlemelerde bulunulamaz. Fakat bugün bir canlanmanın ortaya çıktığına dair çok ciddi belirtiler vardır. Tam da böyle bir döneme biz daha hazırlıklı giriyoruz. Perspektiflerde hazırlıklıyız. Özgül politikalarda hazırlığımızı tamamlamaya çalışıyoruz. Belli bir örgütsel yapımız var, bunu geliştirmeye çalışıyoruz. Önderlik düzeyindeki boşluklarımızı gidermeye çalışıyoruz. Araçlarımızı ve faaliyet alanlarımızı çeşitlendirmeye ve zenginleştirmeye çalışıyoruz. Legaliteyi daha etkin ve zengin olarak kullanabileceğimiz bir döneme giriyoruz.

Evet, bugün daha hazırlıklıyız ve ortaya çıkabilecek imkanlara müdahale etmek olanağına sahibiz. '87-90 döneminde fazlaca bir örgütsel varlığı, dolayısıyla da müdahale imkanı olmayan, ancak akmakta olan hareketi kavramaya ve tanımaya çalışan, onun imkanları, zaafları, seyri konusunda birşeyler söylemeye çalışan ve çok büyük ölçüde söylemekle kalan bir harekettik. Şimdi ise söylemenin ötesinde davranmak ve yapmak koşullarına sahip bir hareketiz. Bunu bu konferansın ortaya çıkardığı imkanlarla da birleştirdiğimiz zaman, içinde bulunduğumuz yeni dönemde, bugünkü canlanmadan daha iyi bir biçimde yararlanmak ve güç biriktirmek avantajına sahibiz.

Bunun ele alınışı partileşme hedefimizle hiçbir biçimde çelişmiyor. Partileşme hedefimizin bugünkü pratik sorunlarına bakıldığı zaman, bunların hepsinin sınıf hareketine, kitle hareketine müdahaleyle bir biçimde kesiştiğini görüyoruz. Birincisi, partileşmenin temel bir halkası sınıf hareketiyle birleşmedir diyoruz. O halde hareketlenen sınıf kitleleriyle birleşme olarak gerçekleşecektir

bu. Yani sınıf mücadelesi görevleriyle bunun dolaysız bağlantısı vardır. İkincisi, örgütsel omurgamızı fabrika temeli üzerine oturan gerçek bir yapılanmaya kavuşturmaktan sözediyoruz. Aynı müdahaledeki başarı bize bu imkanı verecektir.

Üçüncüsü, örgütümüzü devrimcileştirmekten, bugünkü kusurlarını gidermekten, örgütümüze ve kadrolarımıza gerçek bir sınıf devrimciliği kimliğini kazandırmaktan sözediyoruz. Bunun ise ancak sınıf hareketiyle militan bir birleşme süreci içerisinde asıl zeminine kavuşabileceğini söylüyoruz. Dolayısıyla bu alandaki görevler de sınıf yönelimiyle örtüşmektedir. Sorunlarımızla sınıf mücadelesi görevleri ve parti hedefi arasında dolaysız bir ortak eksen vardır. Bu işin tabiatına da uygundur. Sınıf mücadelesi görevleriyle partileşme görevinin birbiriyle örtüşmesinden daha doğal ne olabilir?

Her düzeyde kenetlenerek görevlerimize sarılalım

Sözüme başlarken de söyledim, biz burada bir imkan yarattık. Bu imkan belli sonuçlarını şimdiden göstermiştir. Nedir? Burada hareketin, hiç değilse buradaki delege bileşimi üzerinden söylüyorum, belli sayıda ileri kadrosu vardır. Bu kadrolar arasında hareketin sorunları, bu sorunların alanları, çözümleri konusunda bir görüş birliği oluşmuştur; bir kenetlenme doğmuştur. Bu temel üzerinde bir güven oluşmuş, konferansı bir güçlülük duygusu sarmıştır. Herşey bizim bunu nasıl kullanacağımıza bağlıdır. Bunu nasıl kulllanacağımız, daha önce de söyledim, yeni MK'nm ortaya koyacağı önderlik kapasitesiyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Ama MK'nın kendi önderlik kapasitesini doğru bir biçimde ortaya koyabilmesi de, eski MK'nm değerlendirmelerinde ortaya konulmuş ve bu konferansta tartışılarak geliştirilmiş bir takım sorunların anlaşılması, sindirilmesi ve örgüt yaşamında gerçekleştirilmesiyle mümkündür.

Konferansımızın tartışmaları içinde başarılı bir önderliğin önkoşulunu tanımlamış bulunuyoruz. Yalnızca genel ilkesel çerçeveden değil, kendi deneyimlerimiz üzerinden de. Bunun ne anlama geldiği üzerine ayrıntılı tartışmalar da yaptık. Bu tartışmaları örgüte taşıyacağız. Metin zaten yayınlanacaktır. Tutanakları da düzenleyip yayınlayacağız. Eğer bunu örgüte de mal etmeyi başarabilirsek, örgüt ve önderlik bu açıdan kenetlenmeyi başarabilirse, bence güçlü bir biçimde yol yürümenin önünde hiçbir iç engel kalmayacaktır. Geçmişi bir yana bırakıyorum. En yakın deneyimimiz '94 dönemecini dönememektedir. Deneyimi somut olarak çözümlediğimizde, ki çözümledik ve gördük, kadroların kendi aralarında ve toplam olarak örgütle kenetlenememesinin görevlerin gerçekleştirilmesini nasıl zaafa uğrattığını somut olarak saptadık. Şimdi önderliğin kendi içinde kenetlenmesinin çok güçlü koşulları vardır. Sekiz gündür burada sorunları derinlemesine tartışan, örgütü buradaki çalışma üzerinden tanıyan ve sindiren, sindirmeyi olanaklı kılan bir çalışma yürütüyoruz. Bu önderliğin kenetlenmesi için, yeni seçilmiş MK'nm kenetlenmesi için çok geniş bir imkandır. Bu kenetlenmiş önderlik Konferansımızın sonuçlarını örgüte malettiği andan itibaren de işimiz hayli kolaylaşacaktır. Yaptığımız değerlendirmelerin örgüte sunulmasının kendisinin bile örgütün önüne kendiliğinden yeni ufuklar açacağını, hele biz bir de buna bilinçli bir tarzda yön vermeyi başarırsak, ki yapmamız gereken asli bir iştir bu, MK'yla örgütün birleşmesinin, kaynaşmasının ve bu kaynaşmış gücü parti yılma, '95 yılını kazanmaya teksif etmesinin herhangi bir güçlük taşıdığını zannetmiyorum.

Tek güçlük, burada bugüne kadarki örgütsel yaşamımız içerisinde biriktirdiğimiz zaafların siyasal polisin saldırısına bir zemin olabilmesi ihtimalidir. MK'nın ilk işi örgütü bu açıdan bir gözden geçirmektir. Siyasal polis bize anlamlı bir çelme takmayı, gelişme süreçlerimizi zaafa uğratan bir çelme takmayı başaramazsa, bu durumda ben ortada bizi durduracak bir kuvvet göremiyorum. Tek olumsuz güç bizim kendi alışkanlıklarımızın, bugüne kadarki zaaflarımızın gücüdür.

Artık gerçekten farklı bir hareket olduğumuzu kanıtlayabileceğimiz, bu kanıtlamayı tam da parti kimliği üzerinden gösterebileceğimiz bir yıla girdiğimize inanıyorum. "'95 Yılı"na ilişkin başyazıda bu konuda bir hedef ve iddia ortaya konmuştu. Şimdi konferans bu konudaki iddiayı somutlamış, yılı kazanmanın sorunlarını enine boyuna tartışmıştır. Gerisi konferansı hemen izleyecek bir pratik çalışmada kendini somut olarak ortaya koyacaktır. '96 yılına giriş değerlendirmesinin, '95 yılının bir parti yılı olarak kazanıldığının tok bir biçimde ortaya koyulabildiği bir yıl olmasını dilemekten ve yoldaşları da bunu bizzat mücadeleyle, emekle kazanıp almak için üzerlerine düşen neyse onu en iyi biçimde yapmaya çağırmaktan başka söyleyecek söz bulamıyorum konuşmamı bitirirken.

Vietnam halkının emperyalist dünyanın jandarması ABD üzerindeki muhteşem zaferinin 20. yılındayız

Emperyalizmin unutamadığı yenilgi

Vietnam tarihi bir ulusal kurtuluş savaşı tarihidir. Hindi Çin'in yeraltı kaynakları açısından zengin, stratejik önemdeki bu küçük ülkesi kurtuluştan önceki tüm tarihi boyunca hep sömürgeci boyunduruk altında yaşamıştır. Bin yıl boyunca Çinlilerin yönetimi altında kalmış, çağdaş dönemde ise Fransız sömürgeciliği altında 80 yıl geçirmiştir. İkinci Emperyalist dünya savaşı sırasında bir süre için Japonya'nın istilasına uğramış, savaştan sonra Kuzey Vietnam özgürlüğünü ve bağımsızlığını kazanmış, Güney Vietnam'da ise Fransa'nın sömürgeci egemenliği devam etmiştir. Fransız emperyalizminin çekilmek zorunda bırakılmasının ardından ise (1954), bu kez emperyalist dünyanın jandarması ABD tarafından işgal edilmiştir. Ardarda uğradığı istilalar ve yabancı egemenliği, bu son derece geri ve fakir ülke halkının bağımsızlık ve özgürlük tutkusunu sürekli beslemiştir.

Fransa'nın çekilmesinin ardından ABD'nin Vietnam'a dolaysız olarak el atması iki temel olguya dayanıyordu. Bir yandan 1949'da başarıya ulaşan Büyük Çin Devrimi Uzak Doğu'daki güç dengelerini altüst etmişti. Çin Halk Cumhuriyeti, emperyalizmin bölgedeki sömürgeci emelleri açısından büyük bir tehdit haline gelmişti. Öte yandan ise, Cenevre Anlaşması'nda ön görülen seçimlerin Vietnam'da komünistlerin zaferiyle sonuçlanacağı kesinleşmişti.

ABD Güney Vietnam'a atadığı kukla Diem diktatörlüğü aracılığıyla hem bölgedeki nüfuzunu artırmayı, hem de ülkenin güneyinde hızla gelişen devrimci mücadeleyi şiddetle boğmayı umuyordu. Ne var ki, Diem diktatörlüğünün toplum üzerindeki korkunç baskısı ve hızla derinleşen sınıfsal-sosyal çelişkiler, Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesini güçlendirmekten, yoksul Vietnam halkının desteğini artırmaktan başka bir sonuç doğurmadı.

Güney Vietnam'ın kuzeyle birleşmeyi amaçlayan ulusal kurtuluş mücadelesini ezmek isteyen ABD geniş çaplı bir işgale girişti. Vietnam'a 1 milyon 200 bin asker sevk etti. Ancak karşısında büyük devrimci Ho Şi Minh önderliğinde birleşen tüm Vietnam halkını buldu.

Son derece geri ve küçük bir ülkeye karşı sürdürülen 12 yıllık haksız ve kirli bir savaşta ABD'ye kök söktüren işte bu güçtü. Küstah ve kibirli ABD emperyalizmi *"bu kadar yıl ve bu kadar bin can kaybından sonra bu korkak, bilgisiz, eğitimsiz, inançsız, kara donlu sefil piçlerin, dünyanın en büyük askeri gücüne hala meydan okumakta"* (*New York Times*) oluşunu bir türlü kavrayamıyordu. Ne var ki içine düştüğü bataklık derinleştikçe, çaresizliği arttıkça gerçekleri de saklayamaz oldu: *"Komünistler, Vietnam'da bir ihtilalci fikrin tohumunu atmışlardır. Bu ise bizim bilmemizlikten gelmemiz, bombalamamız, ya da bastırmaya kalkmamızla yok edilemez. Fikirler, bu çeşit metodlarla öldürülecek şeyler değildir."* Gerçekten de, ne uçaklardan yağdırılan tonlarca bomba, kurulan ne "stratejik köyler", ne özel timler ve sivil halka dönük katliamlar, ne köy yakmalar ve işkenceler, ne de milyonlarca insanı yakıp kavuran Napalm bombaları, tüm bunlar onurlu Vietnam halkına boyun eğdiremedi. Tersine, emperyalist dünyanın mutlak hakimi ve jandarması olan ABD, kurtuluş mücadelesi veren bu mazlum halkın kahramanca direnişi karşısında tarihin en utanç verici yenilgilerinden birini yaşadı. Savaş, 30 Nisan 1975'te ABD işgal güçlerinin Vietnam'dan kaçması ve Vietnam kurtuluş devriminin tam zaferiyle sonuçlandı.

Ancak Vietnam devriminin önemi kendisinden ötedir. Ho Şi Minh devrimci önderliği altında gelişen ve uzun yıllar sonra zafere ulaşan Vietnam halkı, ezilen halkların ulusal kurtuluş için giriştikleri mücadelenin sembolü olmuştur. Dahası, Vietnam Devrimi'nin sarsıcı etkisi batı ülkelerindeki '68 gençlik hareketinin radikal bir toplumsal harekete dönüşmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Hiç bir güçle bastırılamayan Vietnam kurtuluş mücadelesi, emperyalist dünyanın suratında bir şamar gibi patlamış ve ezilen halklar için büyük bir moral ve esin kaynağı olmuştur. Emperyalist dünya için yarattığı kabus ise "Vietnam sendromu" kavramı ile siyasal literatüre girmiştir. O günden bugüne şu veya bu ülkeye yönelik emperyalist müdahale ve işgal girişimleri, "Vietnam batağına batmak" olarak nitelenir hale gelmiştir.

Bu bile Vietnam ulusal kurtuluş mücadelesinin ve onun Amerikan emperyalizmine karşı kazandığı büyük zaferin tarihsel anlamını ve önemini anlatmaya yeter.

cezaevlerine ve toplama kamplarına doldurulmuştu. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden toplanan 12 milyon işçi bu kıyım makinasının emrinde en ağır koşullarda çalışmaya zorlanmıştı. İğrenç ve insanlıkdışı bir imha hareketi ile milyonlarca Yahudi katledilmişti. Avrupa adeta bir hapishane görünümü almıştı. Sovyet halkının ortaya koyduğu direniş işgal altında bulunan halklara büyük bir moral verdi. 1941 sonbaharından itibaren Avrupa'da anti-faşist yeraltı direnişi yaygınlaşmaya başladı. Hitler bir yıldırım harekatı ile Sovyetleri kısa sürede ezip geçeceğini hesaplıyordu. Bunu başaramadığı gibi cephe gerisi de zayıflamaya başladı. Fransa, İtalya, Yugoslavya, Çekoslavakya, Yunanistan, Bulgaristan, Arnavutluk vb. ülkelerde anti-faşist halk hareketleri giderek güç kazandı.

Bu savaşta en ağır bedeli Sovyet halkları ödedi. Hitler faşizmiyle tek başına savaşmak zorunda kaldıkları içindir ki, 25 milyonun üzerinde Sovyet insanı yaşamını yitirdi. 25 milyon insan evsiz kaldı. 1710 kent, 7 bin köy yakılıp yıkıldı.

Anti-Hitlerci ittifakın emperyalist kanadı sözverdiği "ikinci cephe"yi bir türlü açmadı. İki yıl boyunca Sovyetler Birliği'ni büyük ve kaba bir ikiyüzlülükle oyalayıp durdu. Böylece faşist Almanya'yla süren savaşın tüm yükü Sovyet halklarının omuzlarına bindi. Elbetteki ikiyüzlü emperyalisler çok bilinçli bir sinsi davranış içindeydiler. Amaç, savaşı sürdürmekte olan tarafların birbirlerini yıpratıp güçten düşürmelerini beklemekti. Böylece zamanı geldiğinde devreye girecek, durum üzerinde hakimiyet kuracak, kolay yoldan savaşın gerçek galipleri olup çıkacaklardı.

Ancak Hitler ordusuna öldürücü darbeyi vuran ve onu gerisin geri Avrupa'ya sürmeye başlayan şanlı Kızıl Ordu, tüm bu aşağılık hesapları altüst etti. Sovyet Kızıl Ordusu'nun karşı konulmaz bir mutlak zafere doğru yürüdüğünü ve komünistlerin önderliğindeki direniş hareketlerinin çeşitli Avrupa ülkelerinde inisiyatifi ele aldığını gördükleri andan itibarendir ki, ABD ve İngiliz emperyalistleri nihayet harekete geçmek zorunda kaldılar. Savaşın uzaması, tüm kayıplarına rağmen Sovyetler Birliği'ni zayıflatmak bir yana, onun bir çok bakımdan daha da güçlenmesine yolaçıyordu. Savaş koşullarına rağmen Sovyet ekonomisi olağanüstü bir gelişme dinamizmi göstermişti.1940 yılı ile kıyaslandığında uçak üretimi dört, top üretimi yedi, tank üretimi 8 katına ulaşmıştı. Demir ve kömür üretiminde çok büyük oranlarda artış kaydedilmişti. Sovyetler kullandıkları savaş malzemesinin %80'ini kendileri üretiyorlardı. Sovyet halkı kendi güç ve olanaklarıyla Hitler'i ülkesinden kovmakla kalmamış, hızla Avrupa'ya doğru ilerlemeye başlamıştı. En önemlisi de Sovyet rejimi Avrupa halkları nezdinde büyük bir itibar kazanmıştı. Avrupa'da gelişen direnme hareketi giderek güçleniyor ve komünistler anti-faşist halk hareketinin öncü güçleri haline geliyorlardı. Komünist partilerinin üye sayısı büyük bir hızla artmaya başlamıştı. Emperyalistlerin söz verdikleri "ikinci cephe"yi açmayı biraz daha geciktirmeleri durumunda, Avrupa'ya zafer bayrağı tümüyle Sovyetler Birliği ve devrim yolunu tutacak halklarca dikilecekti.

İşte İngiliz ve Amerikan emperyalizinin müdahalesi bu koşullarda gündeme geldi. Geçen sene 50. yılı büyük bir gürültüyle (ve tarihi gerçekler tam bir utanmazlık ve riyakarlıkla tahrif edilerek) kutlanan Normandiya Çıkarması'nı yaparak, nihayet "ikinci cephe"yi açmış oldular. Ancak, Stalin'in çok yerinde ifadesiyle, onlar "ikinci cephe"yi açmamış olsalardı bu aynı şeyi halklar devrimci bir temelde yapmış olacaklardı. Emperyalist Batı tarafından büyük bir başarı olarak sunulan Normandiya Çıkartması'nın savaşın gidişatında hiç bir tayin edici rolü olmamıştır. Gerçek "ikinci cephe" bu ülke halkları tarafından açılmıştır. Çıkartma, ancak Sovyetler Birliği'nin büyük bir kısmı düşmandan temizlendikten ve Kızıl Ordu Polonya'ya girdikten sonra, 6 Haziran 1944'de yapılmıştır. Bu savaşta İngiliz ve Amerikan ordusunun kayıplarının toplamı yalnızca 500 bin civarındadır.

Dünya halklarının kaderini belirleyen anti-faşist zaferin tüm onuru komünistlerindir. Yalnızca Sovyetler Birliği'nde değil, Avrupa'da da son derece elverişsiz koşullarda ve büyük olanaksızlıklar içinde en önde mücadeleye atılanlar ve en ağır yükü omuzlayanlar onlar olmuşlardır. Direniş boyunca yalnızca Fransa'da 75 bin komünist kurşuna dizilmiştir. İtalya'da katledilen komünist sayısı ise 40 bindir.

Emperyalistler anti-faşist zaferin 50. yılını şu günlerde Kızıl Meydan'da kutlamaya hazırlanıyorlar. Her zamanki ikiyüzlülükleriyle, gerçek sahibi sosyalist Sovyet ülkesi ve dünya halkları olan zaferi kendi zaferleri olarak sunacaklar. Fakat hiçbir çaba, bu savaşın gerçekte iki sistem arasında yaşandığını ve zaferin sosyalizmin ilk ülkesinin kahramanca direnişi sayesinde kazanıldığını unutturamayacaktır.

Hitler faşizmini sosyalist Sovyet halkları ezdiler. Berlin'e orak-çekiçli kızıl bayrağı Sovyet Kızıl Ordu birlikleri diktiler.

Anti-faşist zaferin 50. yıldönümü

İnsanlık tarihinin tanık olduğu en kanlı ve en tahrip edici savaşı oldu ikinci emperyalist dünya savaşı. Modern barbarlık sistemi olan kapitalist emperyalizmin yolaçtığı akılalmaz bir kıyım savaşıydı bu. 60 ülkeyi içine alan bu savaşta 50 milyon insan yaşamını yitirdi, 55 milyon insan sakat kaldı.

Bunalım içinde debelenen kapitalizmin özbeöz çocuğu olarak yükseldi Hitler... Sosyalizmi kurma yolunda önemli mesafeler alan Sovyetler Birliği'ne karşı kapitalist dünyanın saldırı üssü olarak kullanıldı Alman faşizmi... Bunalımın yolaçacağı bir devrimci dalga korkusuyla da hareket eden emperyalist Batı, Sovyetler Birliği'nin tüm çabalarına rağmen, Hitlerin Avrupa'daki ilerleyişini durdurmak için kaydedeğer hiçbir şey yapmadı. Hitler Almanya'sı önce Avusturya'yı ilhak etti. Batılı emperyalist devletlerin teslimiyetçi Münih komplosundan güç alarak ardından Çekoslavakya'yı işgal etti. Nihayet Polonya'ya saldırısıyla savaş resmen başlamış oldu. Alman orduları 8 ay gibi kısa bir süre içinde Batı Avrupa'nın önemli bir bölümünü ele geçirdiler. Böylece Batı'yı sağlam bir cephe gerisi haline getiren Hitler, bu işgal sayesinde daha da güçlendirdiği savaş makinasını Sovyetler Birliği üzerine sürdü.

Bütün güçlerini seferber eden, son derece donanımlı ve deneyimli bir orduya sahip bulanan Alman faşizmi, bir kaç ay içinde Sovyet topraklarının önemli bir bölümünü ele geçirdi. Alman tümenleri Leningrad, Moskova ve Stalingrad'a dayandı.

Sosyalizmin ilk ciddi sınavıydı bu savaş. Batılı emperyalistler sosyalizmin bu ilk devletinin savaşın yıkıntıları altında kalacağı beklentisi içindeydiler. Ancak Hitler'in faşist sürüleri Volga'dan öteye geçmeyi başaramadılar. Yalnızca Kızıl Ordu ile değil, dişiyle tırnağıyla savaşan özverili ve kararlı bir halkın topyekün direnişiyle karşı karşıya kaldılar. Stalingrad'da yalnızca sokak sokak, ev ev değil, oda oda verilen inanılmaz bir direniş ortaya konuldu; taşla, bıçakla, sıcak suyla savaşıldı. 182 gün büyük olanaksızlıklar içinde sürdürülen böylesine özverili bir direniş sayesindedir ki, Stalingrad düşmana geçit vermedi. Moskova'da ve Leningrad'da emekçiler tarafından halk alayları kuruldu. Leningrad tam 900 gün faşist kuşatmaya direndi. İşçiler, kolhozcu köylüler ve aydınlardan oluşan savaşçı birlikler Kızıl Ordu ile kenetlenerek bu faşist sürüleri geri püskürttüler. İşgal bölgelerinde de yoğun bir partizan savaşı yürütülerek Alman ordusuna ağır kayıplar verdirildi. "Hitler bir imha savaşı istiyor. Ona istediğini vereceğiz!" demişti Stalin. Sosyalist Sovyet ülkesi bu vaadi büyük bir kahramanlıkla gerçekleştirdi. Olağanüstü bir çaba ile bütün güçlerini seferber eden Sovyet halkları, bu insanlık düşmanı savaş makinasını imha etmeyi başardılar.

Burjuva Fransa 11 gün içinde teslim alınmış, Hitler'in ordusu hiçbir direnişle karşılaşmadan Paris'e girmişti. Topraklarının önemli bir bölümü işgal altında bulunan, sanayisinin üçte ikisi tahrip olan sosyalist Sovyetler Birliği'nde ise, inanılmaz bir topyekün direniş ortaya konuldu. Bu nasıl mümkün olabilmişti?

Bu savaşta karşı karşıya gelen iki karşıt toplumsal-politik sistemdi. Kapitalist sistemin çürümüşlüğünün ve kokuşmuşluğunun en çıplak ifadesi olan Alman faşizmi, sosyalizme karşı bir ölüm kalım savaş açmıştı. Sovyet halkı bunun bilincindeydi. Büyük acılara ve yoksunluklara katlanarak yepyeni bir toplumu kurmanın mücadelesine girişmiş ve bunda önemli mesafeler elde etmiş olan Sovyet insanı, davasının haklılığına derinden inanıyordu. Uğruna savaşacağı sağlam değerlere sahipti. Bunun sağladığı moral üstünlükle olağanüstü bir savaşma gücü ortaya koyabildi. Bütün bir ülke adeta tek bir savaş karargahı haline getirildi. Örgütlü ve sağlam bir cephe gerisine, dinamik yedek güçlere sahip olan Kızıl Ordu ile, onunla omuz omuza savaşan bir halkın zaferiydi elde edilen...

Sovyet halkı yalnızca kendisine yönelen bu tehlikeyi ezip geçmekle kalmadı. Savaşın en büyük yükünü omuzlayarak, en ağır bedelleri ödeyerek bütün Avrupa halklarını da Hitler belasından kurtardı. Savaş Avrupa halkları için de tam bir yıkım olmuştu. Binlerce insan kurşuna dizilmiş,

(Devamı s.23'te)